Doğan Kardeş

Temmuz 1964 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali & Akpınarlar

AFACANLAR

BENİM KÖPEKLE SENİN KEDİ ÇOKTANDIR DARGIN. GEL BARIŞTIRALIM!
HAYDİ BARIŞIN BAKALIM!..
BARIŞIN DEDİK! NE!?.. DURUN!
AY! BARIŞIN!
KÖPEĞİN AYAKLARIMI ISIRDI!
KEDİN ELİMİ TIRMALADI. GÖRÜRSÜN SEN!

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 544 Temmuz 1964

•

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱Umumi Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✱ Bu sayıyı hazırlayanı: Onat Kutlar ✱ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Fiili baskı tarihi: 7 Temmuz

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları YAPI ve KREDİ BANKASI *nın kültür hizmetlerinden biridir.*

Okuyucularımızdan Rica Ediyoruz

Okuyuculardan gelen mektuplarda, Doğan Kardeş'den çok memnun olduklarını, onu çok sevdiklerini bildiriyorlar. Biz de buna çok seviniyoruz. Yalnız, Doğan Kardeş daha güzel, daha iyi olabilir. Bunun için de Doğan Kardeş'in okuyucuları artmalıdır. Bu da kolayca yapılabilir. Bakın nasıl?

Her Doğan Kardeş abonesi, bir «yeni» abone bulsa Doğan Kardeş'in abone sayısı birden bir misli çoğalır.

Bu yapılamıyacak bir şey mi?

Doğan Kardeş aboneleri isteseler, tanıdıkları arasından bir değil, hattâ ikişer, üçer abone bile bulabilirler.

Doğan Kardeş okuyucuları:

Doğan Kardeş'e hiç değilse bir yeni abone bulmak için çalışarak onun daha çok yayılmasına ve daha güzel olmasına yardım etmek istemez misiniz?

Zahmetlerinize şimdiden teşekkürler.

★

YARIŞMALAR

Bahar yarışmalarımıza katılma süresi haziran ayı sonunda bitti. Sonuçları gelecek sayımızda bildireceğiz. Katılan kardeşlerden o kadar güzel yazılar aldık ki doğrusu içlerinden 10 tanesini kolayca ayırmak hemen hemen imkânsız. Bahar yarışmacılarını bu güzel çalışmalarından ötürü kutlarız. Öbür yandan birçok kardeşler bizden bir noktayı öğrenmek istiyorlar. Doğan Kardeş'in çalışkan Bursa mümessillerinden Evnur Ozan kardeş, bize tam 35 yeni abone bulmuş. Mektubunda,

«Acaba röportaj yarışması bittikten sonra da size başka röportajlar, şehrimizden, çevremizden haberler yollayabilir miyim?» diye soruyor.

Elbette. Elinde Doğan Kardeş muhabir kartı bulunan bütün kardeşler artık bizim mümessilimiz ve muhabirimizdir. Çevrelerinde Doğan Kardeş'i tanıtacaklar, çevrelerini de Doğan Kardeş'e tanıtacaklar. Onların haberlerini, yeni röportajlarını sevinçle basacağız.

Ayın Yazısı

Turistlere Yardım

SEVGİLİ çocuklar,

Yaz mevsimi dünyanın her tarafında bir tatil ve seyahat mevsimi olarak kabul edilmiştir. Kışın karanlık ve soğuk günlerini evlerinde ve iş yerlerinde geçiren insanlar, güneşli, sıcak, aydınlık yaz günlerinden faydalanarak senelik yorgunluğun acısını çıkarmak, dinlenmek, gezmek, eğlenmek isterler. Ulaşım imkânlarının çok geliştirilmiş olduğu 20 nci yüzyılda, özellikle bu son senelerde, insanların büyük bir kısmı tatillerini seyahat etmekle geçirirler. Bu suretle günlük hayatın ve alışık oldukları çevrenin sıkıcı bir örnekliğinden bir süre için kurtuldukları gibi değişik yerler görmek, çeşitli insanlar tanımak suretiyle bilgilerini de arttırırlar. Seyahatin faydalarını ve eğitici değerini bizim atalarımız çok eskiden beri sezmiş olmalılar ki, «çok yaşıyan değil, çok gezen çok bilir» demişler.

Günümüzde yabancı memleketlere yapılan geziler ve bununla ilgili bütün meseleler gittikçe artan bir önem kazanmaktadır. Bunlar uluslararası bir deyim olan «Turizm» kelimesiyle belirtiliyor. Bazı ülkeler doğal güzellikleri, tarihi önem taşıyan yapıtları, sanat hareketleri veya spora ve sağlığa elverişli yerleri ile ün salmışlardır ve buralara dün-

yanın her tarafından turist gelir. Bu ülkeler için turizm önemli bir gelir kaynağıdır, çünkü yabancı gezginler kaldıkları otellerde, yemek yedikleri lokantalarda, vakit geçirdikleri eğlence yerlerinde para sarfederler. Vatanlarına dönmeden evvel de dostlarına hediyeler ve kendileri için yolculuk hâtırası olarak saklıyabilecekleri eşyalar satınalmak isterler. Onların para harcaması, ise yerli halkın para kazanması demektir. Demek ki turistik bölgelerde yaşıyan insanlara Turizm sayesinde yeni iş sahaları açılır, geçimlerini sağlıyacak kazanç imkânları doğar. Meselâ İsviçre, Avusturya İtalya gibi memleketlerin bazı bölgelerinde halk hemen hemen sadece Turizm sayesinde yaşar. Buralarda birçok otel, pansiyon vardır ve birçok ailelerin fertleri orada iş bulur, bazı aileler ise evlerinin odalarını turistlere kiralamak suretiyle geçinirler kimi hediye ve hâtıra olabilecek eşya yapar veya satar, kimi yabancılara rehberlik eder veya onları gezdirecek bir vasıta işletir. Kısacası Turizmle ilgili çeşitli işler sayesinde birçok insan para kazanabilir

Turizm, uluslararası bir dostluk ve barış kurulması bakımından da faydalıdır Çeşitli ülkelerin insanları birbirini yakından tanır, birbirleri hakkında iyi izlenimler edinirler, karşılıklı bir sevgi ve saygı duygusuna ulaşırlarsa, uluslar arasında daha iyi bir anlaşma mümkün olur ve dünyada insanlığa lâyık bir barış ve düzenin kurulması kolaylaşır.

Son yıllarda Turizm bizim ülkemiz için de önemli bir problem haline gelmiştir. Çünkü Türkiye gerek doğal güzellikleri, gerek çeşitli bölgelerinde çok eski uygarlıklardan kalma tarihsel yapıtları, gerekse şifalı kaynakları içmeleri, deniz sporlarına ve dinlenmeye elverişli sahilleri, bol meyve, sebze, balık çeşitleriyle tam bir Turizm cennetidir. Fakat ne yazık ki aslında çok konuksever olan Türk halkı henüz Turizm için hazırlıklı değildir. Ülkemize gelen yabancılar çok defa halk tarafından yadırganır. Değişik kıyafetleri, anlaşılmıyan konuşmaları, alışılmamış davranışları merak ve hayret uyandırır. Hattâ zaman zaman şüphe veya alay konusu olur. Halbuki tâ uzaklardan dilini konuşamadığı, insanlarını, gelenek ve göreneklerini tanımadığı, yolunu yönetimini bilmediği bir memlekete gelen turist, her şeyden evvel ilgiye ve yardıma muhtaç bir kimsedir. Ona elden geldiği kadar faydalı olmaya çalışmakla hem büyük bir iyilikte bulunmuş hem ulusal bir dâvamız olan Turizm'i desteklemeye yardım etmiş oluruz. Türkiyeden iyi izlenimlerle ayrılan her yabancı, vatanına döndüğü zaman bize birçok dost kazandırır ve kendi çevresinden daha başka insanların memleketimizi ziyaret etmesine sebep olabilir.

Aslında Türkiye Turistleri tam olarak ağırlamak, her bakımdan rahatlarını sağlamak için hazırlıklarını henüz tamamlıyamamıştır. Düzgün yollarımız, konforlu, rahat otellerimiz, eğlence ve gezi yerlerimiz bakımından eksiklerimiz çoktur. Hükümetimiz bu eksiklikleri gidermek için geniş ölçüde çalışmalar yapmakla beraber bu işler de zaman ister ve her şeyden evvel halkımızın yardımı ve desteği ile başarılabilir. Şimdiki halde yabancılara sağlıyamadığımız rahatlıkları onlara karşı çok nazik davranmakla, iyi niyet göstermekle, güç durumlarda kaldıkları zaman onlara yardım etmekle telâfi etmek zorundayız. Zamanla Türkiyenin turistik bölgelerinde şüphesiz yabancıları memnun edebilecek, çeşitli ihtiyaçlarını karşılıyabilecek hazırlıklar tamamlanacaktır. Bu aynı zamanda o bölgede yaşıyan yerli halk için de çok faydalı olacaktır. Çünkü kurulacak olan yeni otellerde, pansiyon, lokanta, gazino ve eğlence yerlerinde birçok vatandaşımız çalışmak imkânını bulacak, ailesini geçindirmek için para kazanabilecek, durumunu düzeltecek. Ayrıca memleketimiz daha iyi yollara, yeni, sağlam binalara kavuşacak turistlerin memleketimize getirdiği para ile birçok faydalı iş yapılabilecek, fakirlikten geri kalmış bölgelere uygarlık girecek.

İşte sevgili Doğan Kardeş okuyucuları, yarının yetişkinleri olan sizlere memleketimizin geleceği için çok önemli olan Turizm meselesini böylece tanıttıktan sonra, bu dâvada size de bir görev düştüğünü hatırlatmak isteriz. Yaz mevsimi dolayısiyle memleketimize gelmiş olan yabancılara şüphesiz sık sık rastlıyacaksınız. Onlara Türk konuksaverliğine yakışır şekilde davranmalı, ilgi göstermeli, yardım etmelisiniz. Bu yolda çevrenizdeki insanları da teşvik edip onlara örnek olmalısınız; bu konuda bilgisiz kimseleri aydınlatmalısınız.

Henüz yaşınız küçük olmakla beraber siz de memleket meselelerinde kendi ölçünüzde faydalı olabilirsiniz. Bu meseleleri daha şimdiden kavrar ve benimserseniz ilerde vatanınıza daha iyi hizmet edebilirsiniz.

RÖPORTAJ YARIŞMAMIZ

Sanatçı Bir Kardeşle...

Röportajı yapan: Mehmet GÜNSÜR

Bu sayımızdan başlıyarak röportaj yarışmamıza katılan Doğan Kardeş muhabirlerinin gönderdikleri yazıları yayınlıyoruz. Bu röportajlar ilk elemeyi kazananlar arasından seçilerek sırayla yayınlanacak. Bu sayımızda hepinizin tanıdığı ressam Mehmet Günsür kardeşle Erol Ünal kardeşin yaptığı iki güzel röportajı yayınlıyoruz. Okuyunca hem beğenecek, hem de bu meraklı kardeşlere özenerek güzel heveslər edineceksiniz.

Güneşli bir cumartesi günü okuldan gelince yanıma bir Doğan Kardeş Dergisi, bir defter ve muhabirlik kartımı aldım ve Gülbin kardeşin evine gittim.

Kapıyı annesiyle anneannesi açtılar. Beni Gülbin'in piyano çalıştığı odaya aldılar. Odanın büyük bir kısmını siyah bir piyano kaplıyordu. Sarı renkli duvarları annesinin, babasının fotoğrafları ile küçük bir heykelcik süslüyordu. İki divan; bir büyük masa, burayı rahat bir oturma odası haline getirmişti. Biraz sonra Gülbin geldi.

Gülbin tombul bir kardeşti. Birinci sınıfta olduğu için onunla röportaj yapmak çok zor olacaktı. Beni sevinçle karşıladı. Biraz konuştuktan sonra sorularıma başladım:

— Kaç yaşındasın Gülbin?

— **Yedi yaşındayım.**

— Kaç senedir piyano çalıyorsun?

— **İki seneden beri.**

Gülbin kardeş bir yandan bana cevap veriyor, bir yandan da tombul bacakları üzerinde dikilip el yazıma bakıyor, okumaya çalışıyordu.

— Müziğe karşı ilginiz nereden doğdu?

— **Müzik sevgim annemden doğdu. Çünkü annem piyano çalar.**

Gülbin, bu soruma cevap verirken tatlı tatlı annesine bakıyor, gülüyordu.

— İlk müzik dersini kimden aldınız?

— **İlk dersimi Matmazel Théreésa'dan aldım.**

— Bir müzik okuluna gidiyor musun?

— **Evet haftada iki defa Belediye Konservatuarına götürüyor annem beni.**

— Ayrıca özel ders alıyor musun?

— **Evet özel ders de alıyorum.**

— Ailenizde müzikle uğraşan başka kimse var mı?

— **Demin de söylediğim gibi annem piyano çalar. Zaten derslerime de annemle birlikte çalışırız.**

Gülbin'cik bir yandan benimle konuşuyor bir yandan da — sıkıntıdan olacak — zarif, beyaz ayakkabılarını çıkarıp çıkarıp minicik ayaklarını sallayıp duruyordu. Annesi:

— Doğru dur kızım, yapma, diyor. O, gene unutup aynı hareketi yapıyordu.

— Öğrendiğin parçalardan en çok hangisini seviyorsun? dediğimde, güzel gözlerini tavana dikip biraz düşündü.

Birden ellerini çırparak (Polka) diye bağırdı.

— Bana da çalar mısın Gülbin? sözüme karşılık:

— **Memnuniyetle,** diyerek tombul vücudundan umulmıyacak bir tüy hafifliğiyle sıçradı, piyanosunun başına geçti ve notaya bakmadan (polka) yı çaldı. Gülbin parçayı bitirince alkışlamaktan kendimi alamadım ve içimden gelen bir hisle (bravo) diye bağırdım.

— Başka ezbere çaldığın parçalar var mı?

— **Sevdiğim bütün parçaları ezbere çalabilirim,** dedi ve birbirinden güzel dört parça daha çaldı. Bu benim için güzel bir müzik ziyafeti olmuştu.

— Hiç konser verdin mi?

— **Bir defa Radyoda Çocuk saatinde çaldım.**

— Yakında konser verecek misin?

— **Evet 23 mayısta Konservatuarda çalacağım.**

— Hangi sanatkârların eserlerini seviyorsun?

— **Hepsini daha tanımıyorum ki.**

— Tanıdıklarından hangisini seviyorsun?

— **Beethoven, Johann Sebastian Bach'ın eserlerini seviyorum.**

— Boş zamanlarında nasıl vakit geçiriyorsun?

— **Boş zamanlarımda, bebeklerime elbise dikiyorum, hikâye okumaya çalışıyorum.**

— Doğan Kardeş'i tanıyor musun?

— **Nasıl tanımam, aboneyim bile.**

— Birinci sınıf öğrencisi olduğuna göre Doğan Kardeş'teki bütün yazılardan zevk alabiliyor musun?

— **Ben, Doğan Kardeş'in en çok arkasındaki (Alev ile Ateş'i) ve (Minikler'i) seviyorum.**

Gülbin'e burada hak verdim. Çünkü ben de Gülbin kadarken Doğan Kardeş'in ancak arkalarını okurdum.

Ama şimdi, annemin ciltlettiği güzel, bilgi ve eğlence kaynağı Doğan Kardeş'imi tekrar tekrar zevkle okuduğumu düşünerek, Gülbin'in de ileride benim gibi olacağını, kendisinde bulunmıyan sayıları benim gibi, arkadaşlarından istiyeceğini görür gibi oldum.

Mehmet Günsür

EMEL GÖNÜL

9 yaşında. Konservatuvar piyano bölümü hazırlık sınıfında. Ders yılı sonu talebe konserinde «Schumann» dan ve «Bach» dan birer parçayı başarı ile çalmış. Moda İlkokulunda da dördüncü sınıfa geçmiş.

Bandırma Füze Kulübü

Röportaj: Erol Ünal
Bandırma D. K. Muhabiri

Bandırma Havacılık Astronomi ve Roket kulübü çalışma grubunu teşkil eden kızlı erkekli hepsi de 18 yaşından küçük üyeleriyle bir röportaj yapmak için kulübün lokaline gittiğimde grup başkanı Artuğ Sayıner ile karşılaştım. Çalışma grubu başkanı önce bana odada bulunan füzeler hakkında izahat verdikten sonra kulübün kuruluşunu anlattı.

KULÜBÜN KURULUŞU

Şimdiki adı ile Bandırma Havacılık Astronomi ve Roket kulübü 5 lise öğrencisi tarafından 1957 yılında kurulmuş. 1960 da resmen faaliyete geçen kulüp 1962 de «Dünya Amatör Roket Kulüpleri» arasında üçüncü olmuş. Şimdi 18 yaşından küçük 26 üyesi var.

ROKET DENEMELERİ

Gençliği kahve köşelerinden kurtararak boş zamanlarını değerlendirip ona havacılık bilgileri aşılamak gayesiyle kurulan kulübün 1962 yılında yaptığı 4 atış denemesini Artuğ Sayıner şöyle anlattı:

— Kulübümüz 30 Ağustosta ilk roket denemesine giriştl. O gün atılan ilk roketimiz 90 metrede infilak ederek kızgın parçalar halinde zeytin bahçesine düştü. Çıkan yangında zeytin fidanları yandı. Bahçe sahibi «olur böyle şeyler» diyerek bizi teselli etti. İkinci denememiz 2 Eylülde yapıldı. Bir kaza ihtimaline karşı sahayı jandarmalar sardı. Rüzgârlı havada eğik ateşlenen roket alçakta bulunan bulutlara karışarak kayboldu.

ROKETLER YARIŞI

14 Ekimde 6 ncı Ana Jet Üssünün atış sahası olan Kızıksada yapılan denemede İstanbuldan «Roket Yarışı» için gelen Kırkorun roketi yerde parçalanmış olarak dururken bizim roketimiz 4300 metreye «Bandırma» nın adını yazdı.

Füzeci gençler şimdi ilgiyle izlenen konferanslar veriyor, sergiler düzenliyorlar. Bana söylediklerine göre bu yaz iki insan boyu bir roketi fezaya fırlatacaklar.

Aynı zamanda Ankarada Üniversite öğrencilerinden kurulu bir şubesi bulunan kulüpten ayrılırken ideal öğrencilere başarılar diledim. Aslında röportajımı bitirmiş, belediyenin onlara tahsis ettiği kulüp lokalinden ayrılırken kulübe daha yeni giriyordum.

Ertesi gün ben de artık bu kulübün çalışma grubunda bir üye idim!

EROL ÜNAL

★

BİZE YAZI YOLLAYAN KARDEŞLERE:

Bildiğiniz gibi «DOĞAN KARDEŞ TATİL YARIŞMALARI» başladı. Bu yarışmalara yeni katılacak kardeşlere bazı noktaları yeniden hatırlatıyoruz: Yarışmalar Yazı - Şiir - Karikatür - Resim kollarında yapılacak. Dikkatle ve özenle hazırlanın. Hepinize şimdiden başarılar.

★

HÜSEYİN TUNÇBİZ ve SELMA ERSES KARDEŞLERE:

Şiirleriniz ve yazınız basılmak üzere dizildiği halde yazılarımızın çokluğu yüzünden bu sayımızda yayınlanamadı. Gelecek sayımızda «Kardeşlerden Yazılar» sayfasında basılacak. Sevgilerimle.

Doğan Kardeş

★

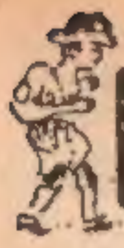

KARAGÖZ OYNUYORUZ

DİŞÇİDEN KORKULUR MU?

Karagözcük — Babacığım bugün annem beni dişçiye götürdü.

Karagöz — Vah vah geçmiş olsun, çok korktun mu?

Karagözcük — Aa, ne var korkacak dişçiden?

Karagöz — Ben küçükken çok korkardım da... Dişçiye gideceğiz dediler mi başlardım ağlamaya.

Karagözcük — Ah zavallı, neden korkardın dişçiden babacığım?

Karagöz — Canımı yakardı da ondan. Dişlerim çok çürüktü, her seferinde bir iki dişimi sökerdi.

Karagözcük — Demek sen dişçiye ancak dişlerin iyice çürüyüp, ağrımaya başladığı zaman gidermişsin.

Karagöz — Tabi' ya, başka ne zaman gidilir dişçiye?

Karagözcük — Kusura bakma ama babacığım, işte bunda yanılıyorsun.

Karagöz — Öyle mi? İnsan her yaşta bir şeyler öğrenebilir. Söyle bakalım neymiş doğrusu?

Karagözcük — Doğrusu babacığım, dişler ağrımadan dişçiye gitmekmiş.

Karagöz — Yaa, bak bunu ben bilmiyordum. Demek benim annem, babam da bilmiyorlarmış ki, beni hep dişlerim zonklamaya başlayınca dişçiye götürürlermiş.

Karagözcük — Öğretmenimiz bunu bize sıkı sıkı tembih etti. Aman çocuklar dişlerinizin kıymetini bilin, sağlığın en büyük dayanağı dişlerinizdir. Aynı zamanda güzelliğinizin de... Onun için yılda hiç değilse bir kere dişiniz ağrısın, ağrımasın dişçiye gidin, dişlerinizi muayene ettirin.

Karagöz — Ya gördün mü bak? Biz bunu bilmediğimiz için dişçiden umacı görmüş gibi korkardık.

Karagözcük — İyi ki, annem götürmüş. Bir iki ay daha gecikseymişiz, iki dişim de ağrımaya başlıyacakmış.

Karagöz — Akıllı kadındır senin annen vesselâm. Peki ne yaptı dişçi sana?

Karagözcük — Çürümeye yüz tutan iki dişimi doldurdu. Çürükler sinire kadar inmedikleri için hiç canım yanmadan, bu iş bir oturuşta oldu, bitti. Bak işte bu iki dişim şimdi dolgulu.

Karagöz — Bakayım, bakayım, aman ne iyi inci gibi bembeyaz olmuşlar.

Karagözcük — Babacığım ben her gece yatmadan önce dişlerimi fırçalıyorum da ondan.

Karagöz — Her gece yatmadan önce mi dedin?

Karagözcük — Evet babacığım, her gece yatmadan önce.

Karagöz — Aa, bak ben her sabah yataktan kalkınca yüzümü yıkarken uğarım.

Karagözcük — Kızma darılma, ama işte bu da yanlış.

Karagöz — Neden ayol?

Karagözcük — Çünkü babacığım, sabah yataktan kalkınca dişlerini fırçalarsan, biraz sonra kahvaltı edeceksin, öğleyin yemek yiyeceksin, akşamleyin de yiyeceksin yani bütün gün ve bütün gece dişlerinin arasında yemek artıkları kalacak ve kokacaklar. Dişleri çürüten de bu artıklar işte. Dişlerini gece yatarken fırçalarsan, bütün gece ağzın tertemiz kalır. Hele bir de öğle yemeğinden sonra uğarsan, o vakit dişlerin ölünceye kadar çürümez.

Karagöz — Aa, bak bir yaşıma daha girdim. Bu günden tezi yok, bundan sonra, dişlerimi her gece yatmadan önce fırçalıyacağım. Bana bunu öğrettiğin için sana çok çok teşekkür ederim yavrum.

DOĞAN KARDEŞ'İN
MERAKLI HİKÂYESİ

Sarı Şimşek

Çeviren :
S. Türkis NOYAN

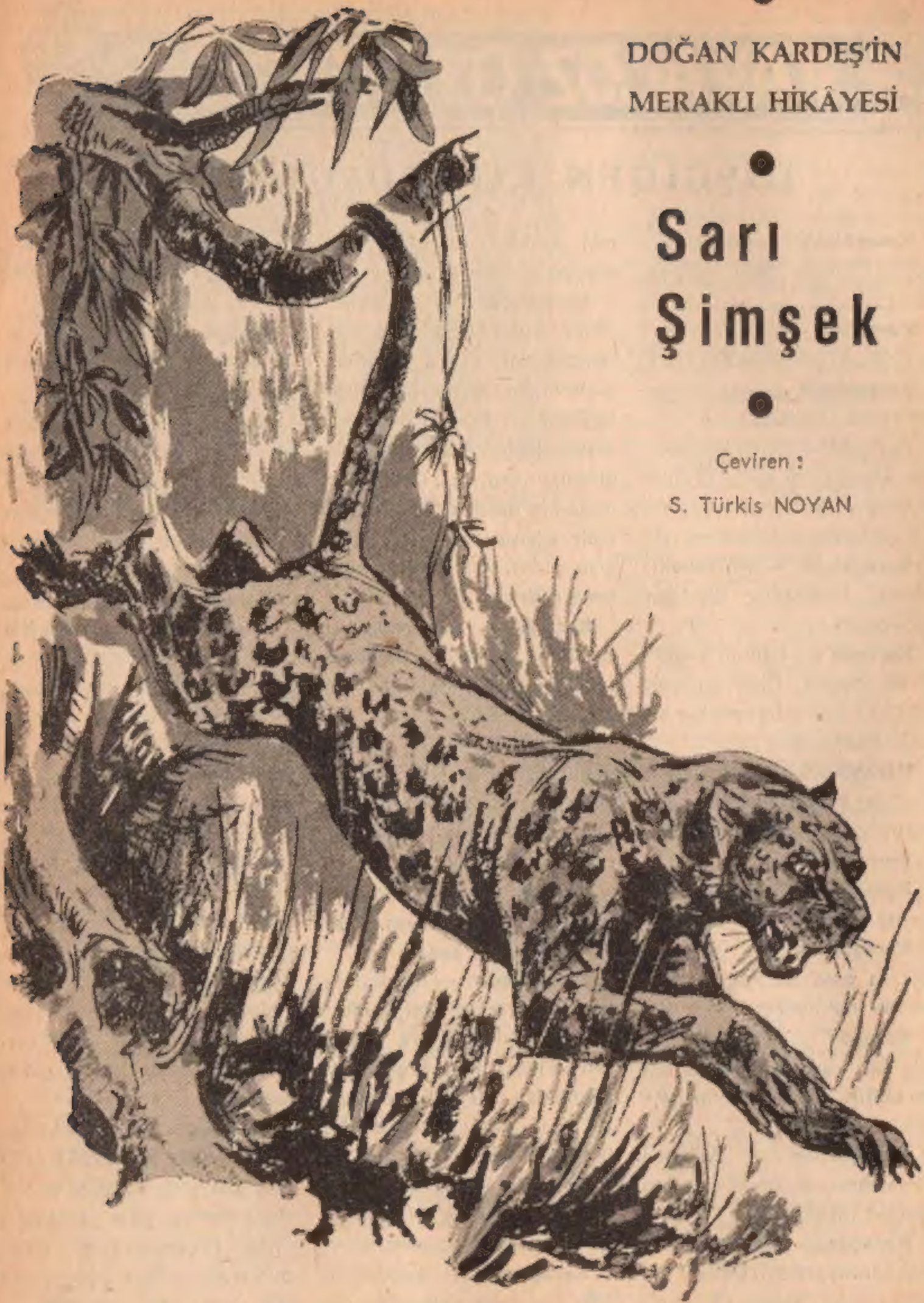

GÜNLERDEN beri, Venezuella sahilindeki Piritu şehrinde mıhlanıp kalmıştım. Görevli olarak bulunduğum bu kuş uçmaz, kervan geçmez diyarda, her an sıtmaya yakalanmak korkusu içinde yığınla kinin yutuyor, bunaltıcı sıcakta buram buram terleyerek, beni bir an evvel buradan alıp vatanıma götürecek bir gemi bekliyordum. Artık bu dolaylardaki işim bitmişti. Buradan Jamaika'ya işleyen gemilerden birine binerek, oradan da doğruca vatana dönecektim.

Güneş dayanılmayacak kadar kızgındı. Körfezin suyu bile insana ferahlık veremiyordu. Şehrin bütün insanları, bu bunaltıcı havadan korunabilmek için gündüzleri evlerinin, bahçelerinin serin bir köşesine sığınıyorlardı. Bütün gün sokaklarda inim inim top oynuyordu, denizde bile bir tek yelkenli görünmüyordu. Sıkıcı bekleyişimin dokuzuncu günü nihayet rıhtıma eski, kırık dökük bir gemi yanaştı. Hemen ümide kapılarak kaptanı buldum ve bundan sonra nereye gideceğini sordum. Fakat aksi gibi bu gemi de Jamaika'ya gitmiyordu. Buradan mal yükleyerek, orta Amerikada bulunan Belize'ye götürecekti. Bu haberi duyunca yüzümde beliren hayal kırıklığı ifadesi Kaptana her halde çok tesir etmiş olmalıydı ki, güneşten yanmış ve rüzgârdan kavrulmuş, esmer çiçek bozuğu yüzünde bir gülümseme belirdi. «Jamaika'da ne yapacaksın?» diye sordu. «Benim buralarda artık işim kalmadı. Ben gazeteciyim. Buraya bir röportaj için gelmiştim. Artık görevim bitti. Şimdi Jamaika üzerinden vatanıma dönmek istiyorum.» dedim. Kaptan dostça omuzuma vurdu ve bir kahkaha savurdu. «Ben sana bir şey söyliyeyim mi?» dedi. «Eğer aklın varsa geri dönmekte o kadar acele etme. Madem ki gazetecisin, buralarda sana göre çok iş var. Meselâ heyecanlı bir macera yaşayıp gazeten için güzel bir röportaj hazırlamak istemez misin?»

Kaptan bana doğru eğilerek dostça omuzuma vurdu ve sözüne şöyle devam etti:

«Bana kalırsa Jamaika'ya gideceğine benimle gel, şu sıralarda Belize civarında senin için çok ilgi çekici olabilecek olaylar cereyan ediyor.»

Ben artık bu sıcak ülkeden bir an evvel kurtulup vatanıma kavuşmak arzusundaydım. Onun için, «Belize'ye falân gidemem» diye cevap verdim. «Birkaç gün daha burada oyalanıp, beni Jamaika'ya götürecek bir gemi bekleyeceğim.» Kaptan gözlerini kısarak: «Ama burada bir sürü insanı parçalamış olan bir jaguarın avlanmasına şahit olamazsın» dedi. «Halbuki Belize'de böyle bir fırsat var. Bu senin için güzel bir röporaj konusu olmaz mı?» Birden benim de ilgim uyanmıştı. «Bir jaguar avı mı» dedim. Kaptan anlattı: «Evet, bir buçuk seneden beri Belize dolaylarında bir jaguar türedi, yerli halk onun yüzünden göz açamıyor. Şimdiye kadar bir sürü insanın ölümüne sebep olan bu canavarı kimse öldürmeyi başaramıyor. Artık herkes onun ölümsüz, hattâ belki de tanrısal bir varlık olduğuna inanıyor. Ona yerli halk «sarı şimşek» adını takmış. O dolaylarda yaşıyan insanlar her an hücuma uğramak korkusu içinde titriyorlar. Bugünlerde «sarı şimşeği» avlamak üzere Hindistandan tanınmış bir vahşi hayvan avcısı gelecekti. Eğer sen de onun tertipleyeceği ava katılabilirsen hayatında unutamıyacağın bir macera yaşamış olursun.»

Kaptanın anlattıkları adamakıllı merakımı gıcıklamıştı. Fazla düşünmeden: «Peki Kaptan, seninle birlikte Belize'ye gideceğim» dedim. «Ama inşaallah biz oraya varana kadar jaguar avı sona ermiş olmaz.»

Kaptan yerinden doğrularak, «Sen merak etme, bu iş öyle bir iki günde halledilecek lerden değil» dedi. «Sen yarın sabah yolculuğa hazır ol. Eğer Belize'ye boşuna gitmiş olursan seni tâ Jamaika'ya kadar götürmeye söz veriyorum.» Ertesi günü eski tekne yükünü almış olduğu halde Piritu limanından ayrıldı. Dört gün Karaip denizinde çalkalandıktan sonra bir sabah Turneffe adasının etrafından dolaşarak Belize'ye yanaştık. Karaya ayak basar basmaz Kaptanın ilk işi rıhtımda çalışan işçilerden birine yanaşarak «sarı şimşeğin» avlanıp avlanmadığını sormak oldu. Zenci işçi: «Hindistandan getirtilen vahşi hayvan avcısı geldi ama henüz canavarı vuramadı» diye cevap verdi. Kaptan bu hâdiseye sevinmişti. Bana dönerek: «Gördün mü, seni boş yere buralara getirmedim, hem geldiğine pişman da olmıyacaksın. Sarı şimşeğin öldürülmesi öyle her zaman rastlanabilen olaylardan değildir» diye övündü. Ben zenciye: «Hindistandan gelen ünlü avcı şimdi nerede?» diye sordum. Adam: «Monkey'de» diye cevap verdi ve oraya nasıl gidilebileceğini de tarif etti. Kaptan: «Ben seni oraya kadar götürürüm, yarın sabah erkenden yola

HERKES GELECEĞİNİ KUÇUKKEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

çıkarız» dedi. Ertesi günü harap teknemizle gene denize açılmıştık. Sahil boyunca güneye ilerliyorduk. Üzerimizde kubbelenen mavi gökte tek bulut görunmüyordu ve boğucu sıcağı biraz olsun hafifletecek en ufak bir esinti bile yoktu. Denizde gemilere de rastamıyorduk. Sağımızda yeşil gur ormanları ile uzanan sahil, solumuzda açık denizden bizi takip eden köpek balıklarının üçgen şeklindeki yüzgeçlerinden başka etrafta hiçbir şey görunmüyordu. Akşama doğru Monkey'e vardık. Burası aşağı yukarı 60-70 evden ibaret bir kıyı kasabası idi. Evlerin çoğunluğu tahtadan veya oluklu saçtan yapılmış barakalardan ibaretti. Üzerleri de sıcağa karşı siperlik olsun diye muz yaprakları ile örtulmuştü. Sahil boyunca sıralanmış birkaç harap ambar manzaravı tamamlıyordu. Kasabanın içinde ilerlerken gözume ilk çarpan şeylerden biri bazı evlerin duvarlarına sarı boya ile çizilmiş olan haç işareti oldu. Bunun ne demeye geldiğini Kaptana sorunca o: «Bu işaretin bulunduğu evlerde sarı humma hastalığı vardır» cevabını verdi. Kaptan bu sözleri sanki başağrısından veya oksurukten bahsedermiş gibi kayıtsız bir tavırla soylemişti ama ben gene de irkilmiştim. Kendi kendime «Eyvahlar olsun, ilgi çekici bir röportaj yapayım derken sakın buralarda böyle korkunç bir hastalığa yakalanmıyayım» diye düşündüm. Bu arada aynı zamanda otel ödevini goren meyhanenin önüne gelmiştik. Duyduğuma göre vahşi hayvan avcısı da burada kalıyordu. Ben kendim için bir oda hazırlatırken otelci ile biraz konuştum. Ona gazeteci olduğumu ve ünlu avcı ile tanışmak istediğimi soyleyip ilk fırsatta beni onunla görüşturmesini tenbih ettim. Sonra biraz dinlenmek üzere odama çekildim. Fakat yorgunluğuma rağmen gozumu bile kırpamıyordum. Çunku akşamın bastırmış olması havayı hiç de serinletememişti. Üstelik odam fena halde kukürt ve gaz kokuyordu. Bunun sebebini sorduğum zaman, «Bulaşıcı hastalıklara karşı tedbir almak için odaları ilaçlamak zorundayız, koku bundan ileri geliyor» cevabını aldım. Şu halde bu berbat yerden sağ ve sağlam kurtulabilmek için kukurt ve gaz kokusuna katlanmaktan başka çare yoktu. Tekrar yatağıma uzandım. Bu sefer de tavanda ağır ağır dolaşan kocaman zehirli bir örumcek gozüme ilişti. Tabiî gene huylandım. Kendi kendime «Ne akla hizmet buralara geldim» diye soylendim. Kendimi bu çevre içinde cehennemin bucağına sürülmuş gibi hissediyordum. Saat 9'da narin yapılı bir zenci kızı kapımı vurdu ve avcı Whyler (Okunuşu Vayler)'in beni görmek istediğini bildirdi. Az sonra İngiliz aslından olan tanınmış avcı ile karşı karşıya idim. Bay Whyler orta yaşlı, uzun boylu, zayıf, ince yüzlü keskin bakışlı bir adamdı. Saçları hafifçe kırlaşmıştı ve bütün halile tam bir avcı tipini canlandırıyordu. Elimi sıktıktan sonra buraya ne maksatla geldiğimi sordu. Ben, «Bu cehennemin köşesine gelmekten maksadım, birçok insanı parçalamış olan ve ölumsüz

TEPKİLI MOTÖRLER NASIL ÇALIŞIR?...

Ne dersiniz acaba gerçekten dikkatli misiniz? Etrafınızda gözunuzden kaçmaması gereken noktaları yakalamasını bil yor musunuz? İşte size b r deneme fırsatı: Tepkili uçaklarla, diğerleri arasında ne gibi bir fark vardır? Eğer cevap vermekte güçluk çekiyorsanız bundan böyle etrafınıza daha dikkatle bakmanız gerekiyor

Tepkili uçaklar, dış görunuş bakımından aşağı yukarı diğerlerinin aynıdır. Onları diğerlerinden ayıran nokta pervanelerin olmamasıdır

Bildiğiniz gibi, pervane, uçağın havayı yarıp öne doğru hareket etmesini sağlar. Tepkilerde ise sıcak gazları dışarı atan borular pervanenin yerine geçmiştir. Sıcak gazlar uçağın kuyruk kısmındaki borulardan hızla dışarı çıkarlarken, bu çıkışa engel olmaya çalışan dıştaki havanın basıncı uçağı öne doğru iter.

Tepkili uçakların hareketini sağlayan bu temeli, bir oyuncak balonla iyice anlamak mumkundur.

Balonu iyice şişirdikten sonra ağzını bukerek kapatın. Balonu elinizden bırakırsanız, ileri doğru fırlar ve içindeki hava bitinceye kadar da hareket eder.

Acaba balon niçin ileri fırladı?

Balonu şişirerek, havayı daracık bir yere kapattınız. Sıkışmış hava balonun ağzı açılınca buna engel olmaya ve ters yönde itmeye başlar. İşte balona ileri doğru hareket veren, bu basınçtır.

Gelelim tepkili uçaklara, uçağın gövdesinde yanan yakıttan meydana gelen sıcak gazlar bir yerde sıkıştırıldıktan sonra uçağın kuyruk tarafındaki borulardan dışarı bırakılırlar. Sıcak gazların çıkmasına engel olmaya çalışan hava basıncı uçağı öne doğru itar. Atılan sıcak gazların basıncı öylesine fazladır ki buna karşı havanın tepkisi de çok büyük olur. Böylece tepkiler akıl sara durgunluk veren hızlarla uçarlar.

Hava veya diğer gazların bir yere sıkıştırılıp bırakılmasından doğan tepki kuvvetiyle deniz motorları da çalıştırılabilir. Bunu da yine oyuncak balonla anlamak mümkündür. Bu deneyi, aynı zamanda size yepyeni, zevkli bir oyun olarak da düşünebilirsiniz.

Balonu şişirip ağzını kapatın. Sonra deliği açıp ağız kısmı su içinde kalacak şekilde balonu bir leğen veya kovanın içine koyun. Tepkili kayığınızın hızla su içinde ileri fırladığını göreceksiniz. Şimdi birtakım ilâveler ile kayığınızı geliştirebilirsiniz. Balonun ağzına bir burun damlalığını geçirip bunu bir lâstikle sıkıca bağlayın. Tekrar suya koyduğunuzda çatanaların pat-pat-pat diye kabın içinde dolaştığını görürsünüz.

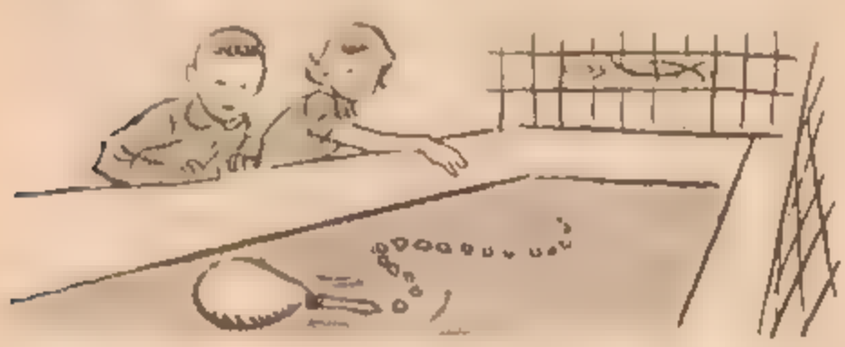

sanılan bir jaguarı avlıyacak cesur adamı tanımak ve eğer mümkünse ava katılmaktır» diye cevap verdim. Whyler cebinden çıkardığı piposunun kulunü boşaltarak gülümsedi: «Bir hayvanın olumsuzluğuna veya tablat-ustü guclere sahip olduğuna inanmak elbette ki saçma bir şeydir» dedi. «Olsa olsa bu hayvan aşırı derecede kurnaz ve teerubeli olabilir. Zaten yırtıcı bir hayvanın en kolay avlıyabileceği varlık silâhsız bir insandır. Çünkü insanlar tabiatta serbest olarak yaşıyan hayvanlar kadar duyarlı değillerdir, tehlikeyi kolay kolay sezemezler ve kendilerini düşmanlarına karşı koruyamazlar. Bu yüzden yırtıcı hayvanlar için silâhsız bir insana saldırmak ve onu parçalamak çok kolay bir iştir. Böyle bir hayvan birkaç insanın canına kıydı mı da artık bilgisiz, basit kimseler onda olağanustu bazı vasıfların bulunduğuna inanırlar, perilerle, cinlerle, kötü ruhlarla ilgisi olduğunu zannederler. Bundan sonra da korku onların her hareketine hâkim olur. Soğukkanlılıklarını kaybederler, boylece de düşmana karşı bushütun zayıf duruma düşerler. Halbuki aklı başında ve plânlı olarak hareket edilirse, bir yırtıcı hayvanın altedilmemesi için hiçbir sebep yoktur.» Avcı görüşlerini belirten bu kısa konuşmadan sonra sozunü şoyle bağladı: «Size, sarı şimşeğin avlanmasını gözünüzde fazla büyütmemeniz için bunları soylüyorum. Ava katılırsanız memnun olurum. Fakat henüz hazırlık safhasındayız. Şimdi biraz istirahat etmeye bakın, yarın gene goruşurüz.»

Ertesi gunu erken saatlerde Whyler beni uyandırdı: «Gelin biraz gezmeye çıkalım, etrafı tanımamız faydalı olur» dedi. Monkey'in dolayları hep muz ağaçları ile dolu idi. Muz bahçelerinden sonra da vahşi ormanlar başlıyordu. Buranın başka bir zenginliği de çok makbul sayılan maun ağacı idi. Yürüdüğumüz yol boyunca yer yer tarçın rengi kütükler istif edilmiş, kurumaya bırakılmıştı. Bunlar zamanla maun ağacının özelliği olan koyu rengi alıyorlardı. Sık yapraklı, ulu ağaçların tepeleri üzerinden ta uzaklarda Viktorya dağının 1000 metreyi aşan zirvesi bir taç gibi yukselliyordu. Bir sure ormanda dolaştık. Bir aralık ağaçlar seyrelmeğe başladı ve az sonra kendimizi sadece yuksek otlarla kaplı genişçe bir alanda bulduk. Alanın tam ortasında piramid tarzında taş bir yapı yükseliyordu. Taban kenarları aşağı yukarı 6 metre olan bu yapı ancak beş metre yüksekliğinde vardı. Duvarları çok ustalıklı bir şekilde örülmüştü, fakat hiçbir yerinde bir kapı veya bir pencere gorulmuyordu. Piramidin tepesine doğru çepçevre etrafını dolanan geniş bir taş şerid uzerine kabartma insan ve hayvan resimleri yapılmıştı. Fakat bunlar aşırı derecede çirkin, hattâ korkunç resimlerdi. Avcı Whyler: «Burası Maya adı verilen kızılderili kavminin eski bir tapınağıdır» diye açıkladı. «Şu anda büyük bir uygarlığın hüküm sürmuş olduğu kutsal ve tarihî bir yerde bulunuyoruz.»

Ben içimden: «Bu adam buraya vahşi bir hayvan av-

lamaya mı geldi yoksa eski uygarlıklardan kalma eserler üzerinde araştırmalar yapmaya mı?» diye düşündüm. Whyler'in beni buraya getirmesine bir türlü mâna veremiyordum Fakat ünlü avcı sanki benim içimden geçenleri sezmiş gibi tapınağın yakınlarında otların basılmış olduğu ve adeta yanık gibi rengi koyulaşmış bir alan gösterdi; «Şuraya bakın» dedi, «işte canavar en son kurbanını burada parçalamış. 7 yaşlarında bir zenci çocuğu burada onun pençeleri arasında can vermiş.»

Birden tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. Sanki o anda bir sürü kehribar rengi, parlak, vahşi göz, sık ağaçların, çalıların arasından bizi gözetliyormuş ve her an korkunç canavar üzerimize saldıracakmış gibi geldi bana. Avcı sözüne devam etti:

«İşin garibi, sarı şimşek bütün kurbanlarını hep buralarda öldürmüş, aşağı yukarı 200 metrelik bir alan dahilinde 10-12 insan parçalanmış. İşte bu yüzdendir ki, yerli halk onun, ruhları bu tapınakta yaşamağa devam eden tanrılarla ilişiği olduğunu zannediyorlar, belki de onu jaguar kılığına bürünmüş bir intikam tanrısı olarak görüyorlar ve bu sebeple de ona karşı savaşmağa çekiniyorlar.»

Ben: «Pek iyi ama, siz bu hayvanın kurbanlarına hep aynı yerde saldırmasını nasıl izah edersiniz?»

Whyler gülümsedi: «Bütün vahşi hayvanlar çoğunlukla belli bir alan içinde avlanırlar, orasını kendi av sahaları ilân etmişlerdir âdeta. Üstelik de pek yakınlarda bulunan bir köyün çocukları Monkey'deki okula gitmek üzere bu dolaylardan geçmek zorundadırlar. Canavarın burada pusu kurup çocuklara saldırması, elbetteki işten bile değil.»

Whyler tapınağın civarını iyice gözden geçirdikten sonra bana dönerek: «Sarı Şimşek bundan sonra da gene avını bu civarlarda arayacaktır. Biz de ona burada pusu kurmalıyız. Onun bütün davranışlarını önceden hesaplayarak hareket edersek elimizden kurtulamaz.» dedi.

Bu gezinti av hazırlıklarının ilk safhasıydı. Bundan sonra üç gün avcıyı hiç göremedim. Tekrar karşıma çıktığında, avı nasıl tertipleyeceğini planlamış, hazırlıklarını tamamlamıştı. Tapınağın yakınlarında bulunan sık yapraklı ulu bir ağacın dalları arasında, etraftan görülemiyecek ve içine rahatça yerleşilebilecek, geniş, sağlam bir çeşit yuva hazırlatmıştı. Avcı burada pusu kurup canavarın görünmesini bekleyecekti. Jaguarı gizlendiği yerden bir an evvel ortaya çıkarmak ve buraya gelmesini sağlamak için, yerlilerin «Capincho» adını verdikleri bir çeşit domuz kesilmiş ve tapınağın bulunduğu meydanlıktaki yüksek otların arasına bırakılmıştı. Kan kokusu yırtıcı hayvanın bulunduğu yere giderse onu buraya çekeceği muhakkaktı. Fakat Whyler işi daha da sağlama bağlamak için, yeni doğmuş korpe bir danayı da o civara bağlamayı ihmal etmemişti. Kan kokusu fayda vermese bile, yavru hayvanın bağırışları er geç jaguarın kulağına gidecekti.

Hava kararmaya başlayınca, avcı Whyler ile birlikte ağaç dalları arasındaki yuvamıza tırmandık ve «Sarı Şimşek»in görünmesini beklemek üzere rahatça yerleştik. Bütün gün boğucu sıcakta bunaldıktan sonra akşamın nemli serinliği ortalığa çökünce adamakıllı ferahlamıştım. Burada ne kadar zaman kalacağımızı ne gibi durumlarla karşılaşacağımızı bilmemekle beraber, av heyecanı beni sarmıştı ve artık ilk günlerde olduğu gibi, buralara gelmiş olmaktan dolayı pişmanlık duymuyordum.

Karanlık bastıktan bir süre sonra, ağaçların arasından ay ışığı süzülmeye başladı. Fakat gecenin ilerlemesine rağmen, ormandaki hayvanlar yuvalarına istirahate çekilmemişlerdi. Zaman zaman bulunduğumuz yerden bir hışırtı ve ayak sesleri duyarak aşağıya bakıyor ve bir grup hayvanın su içmek veya yıkanmak üzere yakındaki dereye yollandığını görüyorduk. Otların arasından kan kokusunu alan hayvanlar bir an için duraklayıp başlarını havaya kaldırıyor, derin derin

A N N E

Bana annen var mı diyorlar
Annem olmaz mı hiç
Çok severim ben onu
Annemin lüle lüledir saçları
Bakışları semaya doğru
Ellerı [illegible]
Kucağı güneş kadar sıcak.

Bana annen var mı diyorlar
Annem olmaz mı hiç
O en iyisi meleklerin
O havadır
O sudur
O güneştir
Benim için
O en kutsal varlık.

Ayşe DONTLU

Hayvanlar Güler mi?

Yeryüzünde gülen, kahkaha atan tek yaratık insanoğlu değildir. Bazı kuş ve hayvanların yüzlerinde devamlı gülüşü andıran bir ifade vardır. İçlerinden gülmek gelse de gelmese de gagalarının, ağızlarının kenarları yukarıya doğrudur. Ordekler, timsahlar, deniz kaplumbağaları, bazı cins yılanlar, yunus balıkları, su aygırları, domuzlar bu turlü hayvanların başında gelirler.

Köpek balıklarının yüzünde de iğrenç bir sırıtma ifadesi vardır.

Başı hafif öne eğik bir kediye yandan bakılınca insana güluyormuş hissini verir yazın sıcaktan ağızları açık dolaşan köpekler de bayılacak halde oldukları halde güluyormuş gibi görünürler

Bazı hayvanlar da kahkahayı andıran sesler çıkarırlar Örneğin bazı martı turleri ve ağaçkakanlar

Bazı baykuş turleri özellikle çıngıl o anlar karanlıkta, ihtiyar cadıların gulüşlerini andıran bir garip çığlıklarla birbirleriyle anlaşırlar Çakalların tuyler urpertici ulumaları da bu guluşu andıran sesler arasına sokulabilir Hayvanların çoğunda, yuzlerine gerçek gülüş ifadesi verecek kasları yoktur Boyle kasları olsa bile gulüşleri tuyler, pullar arasında kaybolup gider.

Bu da insanlardan başka yaratıkların gulmediği anlamına gelmez Bazı cins maymunlar hem guler hem de guluşu andıran sesler cıkarırlar Gorıl, şempanze orangotanlar bu tur maymunlardandır.

Hayvanlar gulduklerini belki de başka turlü anlatıyorlar Örneğin size goz kırparak bakan kedınız mutluluğunu ancak bu şekilde gulerek anlatıyor

Bazen kopeklerde ust dudak gerılır, ondişler pdışarı çıkar Bu sırada hayvanın yuzunun ifadesi ofkeli olduğu zamankinden bambaşkadır Sonra kopekler oynarlarken ve neşeliyken «nehh hehh» diye bir ses çıkarırlar, belki bu da onların dilıyle kahkahadır.

---

soluyor, sonra bir tehlike sezmiş gibi telâşlı adımlarla oradan uzaklaşıyorlardı. Vakit gece yarısını bulunca beni uyku bastırmağa başladı. Fakat Whyler'de en ufak bir yorgunluk alâmeti sezilmiyordu. Ben başımı bir dala yaslayıp uyumak ihtiyacı içindeydim. O ise, baştan aşağı göz ve kulak kesilmişti sanki. Bir an bile gevşemeden elinde silâhı, etrafı kolluyordu. Gece yarısından bir saat kadar sonra sivrisineklerin hucumu başladı. Binlercesi bir araya gelerek bir bulut gibi ormanın nemli ve kuytu derinliklerinden yukseliyor, kanımı emebilecekleri canlı bir varlık arıyorlardı. Whyler bu duruma karşı da tedbirini almıştı. Pusu kurmuş olduğumuz yuvayı hemen geniş bir cibinlikle emniyete aldı. Fakat sivrisinekler gene de içeri girecek bir delik, bir aralık bulabiliyorlardı. Artık bende uykudan eser kalmamıştı.

Her tarafımı sokan sivrisineklerle savaşmaya başlamıştım. Yksi gibi ses çıkarmamak için onları elimle vurarak olduremiyordum sadece kovmakla yetinmek zorundaydım. Kısa zamanda yüzüm gözüm şişmeye, yanmaya, kaşınmaya başladı. Sanki her tarafımdan kan fışkıracak gibiydi. Avcı arkadaşım ise hâlâ istifini bozmuyordu. Etten kemikten bir varlık değilmiş, taş bir heykelmiş gibi olduğu yerde kımıldamadan duruyor, avını bekliyordu. Yüzünün bütün hatları gerilmiş, gözleri dikkat kesilmişti. Sabaha karşı saat üçte hava iyice serinledi, hattâ soğudu. Fakat sivrisinekler işi bushütün azıttılar. Ben bir yandan soğuktan tir tir titriyor, öte yandan üzerime konan sivrisinekleri kovmaktan ve soktukları yerleri kaşımaktan yerimde bir an rahat duramıyordum. Bu huzursuzluğuma rağmen bir aralık Whyler'in elindeki tüfeği daha sıkı kavradığını farkettim. Havanın serinliğine rağmen, alnında iri iri ter damlaları belirmeye başkamıştı. Gözleri belli bir noktaya dikilmiş, sanki o durumda donmuş kalmıştı. Sonra birden vücuduna hareket geldi, ansızın silâhını kaldırdı ve ben daha bir şey sormağa vakit bulamadan tetiği çekti. Ormanda yankılanan silâh sesi ile birlikte tapınak meydanında kazığa bağlanmış bulunan dananın iliklere işleyen korkulu boğürmesi ve aynı zamanda da öfkeli bir tıslama sesi duyuldu. Ben elimde olmayarak başımı omuzlarımın arasına çekmiş, üzerime doğru gelen bir tehlikeden korunmak istermiş gibi olduğum yerde buzulmuş kalmıştım. O sırada, ay ışığında hayal meyal seçilen heybetli bir ağacın koyu renk yaprakları arasında sarı bir şimşek çakar gibi oldu. Küçük dana deli gibi yerinden fırladı ve var kuvvetiyle bağlı bulunduğu kazığa asılarak onu yerden soktü, çıkardı, sonra uzun bacakları ile atlaya atlaya meydancığı aştı ve çalıların arasında kayboldu. O anda kulaklarımın dibinde ikinci defa bir silâh patladı ve dananın peşi sıra yüksek otların arasına sıcrayan Sarı Şimşek olduğu yerde şahlanarak gerildi, sonra kocaman sarı bir yumak halinde yuvarlanarak yığılıp kaldı.

Whyler ağacın içindeki yuvamızdan yere inerken: «Bu işi başardık sanırım, haydi gelin!» diye beni çağırdı. Ben şaşkına donmüştüm. Sanki derin bir baygınlıktan yeni ayılmışım gibi sersem bir halde ağaçtan indim ve sendeleye sendeleye avcının arkasından yürüdüm. İşte, az ötede, olumsuz sanılan «Sarı Şimşek» ayaklarımızın dibine serilmiş cansız yatıyordu. Siyah benekli kızılsarı postu, yarı açık duran ağzında parlayan keskin beyaz dişleri ile hâlâ insana korku salıyordu.

Whyler onun başında bir süre hareketsiz durdu, kendi kendine âdeta üzgün bir sesle: «Güzel bir hayvan!» diye mırıldandı.

Sonra bana dönerek: «Size bi şey söylesem inanır mısınız?» dedi. «Binlerce kilometre aşıp bu hayvanı öldürmek için buralara geldim ve bu işi başarmak için türlü hazırlıklar yaptım, zahmetler çektim. Ama gene de amacıma erişmiş olduğum şu anda sevinçli değilim. Ne de olsa canlı bir varlığı, hem de güzelliği, zekası, cesareti bakımından üstünlüğü olan canlı bir varlığı yoketmiş oluyorum. Ben avcı olmakla beraber hayvanlara karşı sonsuz bir sevgi duyarım. Onlara ancak insanlara zararlı oldukları zaman kıyabilirim. Hayat insanı bazan böyle istemediği bir şeyi yapmaya zorluyor işte. Şu anda, yenmiş olduğum bu azılı düşmanın karşısında bir zafer sevinci değil, sadece derin bir saygı duyuyorum. Eğer günün birinde «Sarı Şimşek» i nasıl vurduğumu bir yazınızda anlatacak olursanız, bu sözlerimi de eklemeyi unutmayınız lütfen...»

Sanatçı kardeşlerden 11 yaşındaki Sema İçli geçenlerde Saray Sinemasında başarılı bir piyano resitali verdi. Sema İçli kardeşi başarısından ötürü kutlarız.

KIZLAR DAHA ÇOK ÇALIŞIYOR

Gaziantep'te kurulmuş olan Doğan Kardeş Kulübü çok güzel çalışıyor. Kulubun çalışkan başkanı Rıza Kemal Uygur'dan ilgi çekici bir mektup aldık. Nizip Doğan Kardeş Kulübü kızların eline geçmiş. Erkek kardeşler bu mektubu ve raporu ibretle okusunlar:

Çok Kıymetli Nermin Ablacığım,

Nizip Doğan Kardeş Kulübünün raporunu ve yönetim kurulunun resmini gönderiyorum. Doğan Kardeş Kulüplerinin prensip kararı olarak ikmale kalmak, zayıf not almak, sınıfta kalmak ve her hangi bir uygunsuz harekette bulunmak yasaktır. İkmale kalanlarla zayıf not alanlar geçici olarak kulüpten çıkarılırlar.

Sınıfta kalanlar ise büsbütün çıkarılırlar. Bu hal sebebiyle kulüp üyeleri daima az oluyor.

Nizip kulubü de bu yıl kızların eline geçti.

Bunları normal olarak çalıştırmak için her hafta benim Nizip'e ve Birecik'e gitmekliğim icabediyor.

Kurban bayramında da gittim. Güzel bir çalışma gordum.

Bu kuluplere kitap ve mecmua yollamanızı rica ediyorum. İsterseniz bana gonderin kendim götüreyim.

Mevlütleri aldım çok teşekkur ederim. Arkadaşlarıma da okutuyorum.

Doğan Kardeş Kulubünu ele geçiren çalışkan kız kardeşler.

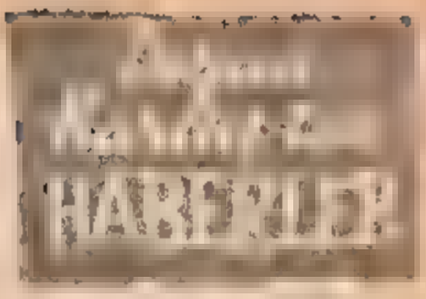

Hepimiz Ayşe annenin ellerinden öperiz. Ben bu yıl orta okulu bitiriyorum. Yaz tatilinde İstanbul'a gelmek istiyorum. Kısmet olursa.

Hepimiz ellerinizden operiz ablacığım.

R. Kemal Uygur

NİZİP DOĞAN KARDEŞ KULÜBÜ HAKKINDA RAPOR

Nizip Doğan Kardeş Kulübü, üyelerinin 1963 yılında mühim kısmının orta okulu bitirmiş ve lise tahsili için Nizipten ayrılmış olmaları sebebiyle toplantıları aksamıştı.

Gaziantep kulup yoneticileri ile 3 defa Nizip'e gidilerek kulubün yeniden çalışmaya başlaması temin edilmiştir.

Genel kurul toplantısında yapılan seçim sonucu:

Zerrin Uygur: Başkan

Handan Uysal: Başkan var.

Hatice Üstükar: Sekreter

Pakize Üstükar: Muhasip

Şazimet Umman: Veznedar seçilmişlerdir.

Kulubün adresi (Doğan Kardeş Kulübü: Ülfet fabrikası karşısı Nizip) dır. Tüzuge uygun olarak yeniden tavc kaydına hız verilmiştir.

Kulübumuz başkanı Rıza Kemal Uygur, gerek Birecik Kulübü gerek Nizip Kulubunün normal çalışmaya başlayıncaya kadar toplantılarda bulunması kararlaştırılmıştır.

Gerekli yardım yapılacaktır. Yonetim kurulunun resimleri gönderilmiştir.

Gaziantep Doğan Kardeş Kulubü Başkanı
Rıza Kemal Uygur

TATİL POSTASI

Sevgili Doğan Kardeş,
Adım Ayfer Taş. Beykoz İstakağa ilkokulu 4 üncü sınıfının 387 No. lu öğrencisiyim. Bugün çok sevinçliyim. Karnelerimizi aldık. Karnemde Tarih, Coğrafyadan bir tane iyi var. Geri kalanlar Pekiyi. Eve geldiğim zaman Doğan Kardeş'in yeni sayısının da geldiğini öğrenince sevincim bir kat daha arttı. Seni, okumayı öğrendiğim günden beri alıyorum. Senden bilgiler sağlıyorum Senin her sayfanı zevkle okuyorum. Ben yazı ve şiir yazmasını çok seviyorum. Pek çok işlerim var. Sana bunlardan iki tanesini gönderiyorum. Eğer beğenirsen daha başka şiirlerimi de göndereceğim. Tatil yarışmasına girmeyi çok arzu ediyorum. Fakat yazı ve şiirlerimi ve yarışmaya iştirak edecek kadar güzel bulmuyorum. Fakat girmek için çalışacağım. Yalnız size bir sorum var. Son sayılarda hiç şiire rastlamadım. Acaba artık şiir basmıyor musunuz? Bunu bana bildirirseniz çok memnun olurum. Ben okumayı da çok seviyorum. Doğan Kardeş yayınlarının ve Dünya Çocuk kitaplarının pek çoğunu okudum. Hoşça kal

Ayfer Taş — **İSTANBUL**

Sevgili Doğan Kardeş,
Ben senin İzmit'den bir okuyucunum. Seni 3. sınıftanberi her ay neşeyle beklerim Şimdi ortaokulun II. sınıfına devam ediyorum. Derslerimden artan zamanlarımda resim yapıp şiir yazarım. Yazın açtığın yarışmaya her sene katılmak isterim ama bir türlü olmaz. Çünkü yaptığım resimlerle yazdığım şiirleri hiçbir zaamn beğenmem Şimdi kati kararımı verdim bu yaz mutlaka yarışmana gireceğim. Kardeşimle birlikte sonsuz sevgiler.

Almila Hamamizade — **İZMİT**

Sevgili Ayfer ve Almila kardeşler,

Iginize çok teşekkür ederim. İnsanın yazdığı şeyleri kolayca beğenmemesi iyi bir şeydir. Böylece kendimizi aldatmamış oluruz. Ama çekingenlik doğru değil. Hepimize düşen, yapabileceğimiz en iyi şeyi yapmak ve başkalarına göstermektir. Beğenilirse ne âlâ. Beğenilmezse daha iyisini yapmaya çalışmalıyız. Siz de hiç çekinmeden şiirlerinizi yarışmaya yollayın. Şimdiden ikinize de başarılar.

DOĞAN KARDEŞ

Kıymetli Doğan Kardeş,
Ben senin Isparta'daki okuyucunum. Bız iki kardeşiz. Sana mektup yazmayı çok arzu ediyorudum. Nihayet o gün geldi

Sana geçen sene Hazıran ayında abone oldum. Babam da seni çok seviyor. Bayiimize geç geldiği için sana çabuk kavuşamıyoruz. Sana mektup yazan başka kardeşler gibi benim mektubumu da yayınlarsın değil mi? Sevgilerimle Doğan Kardeş.

Ilter Büyukdoğan — **ISPARTA**

Sevgili Doğan Kardeş,
Ağabeyimin Doğan Kardeş'lerinden faydalanıyorum. Ben ikinci sınıftayım, derslerime çok çalışıyorum, karnemde bütün notlarım pekiyi. Ayrıca bale dersi alıyorum. Seni çok seviyorum, derginde önemli haftaların konularını daha belirli gormek istiyorum Belki de bu mektubumu ben abone olmadığım için yayınlamazsın ama yine de seni seviyor ve okuyorum. Selâmlar Doğan Kardeş.

Betül Batmaz — **BURSA**

Sevg'li Doğan Kardeş,
Sen çok faydalı, çok cici bir dergisin. Seni 1961 yılı Şubat ayındanberi okuyorum. Her ay postacıyı dört gözle bekliyor, onun elinden en iyi arkadaşım olan Doğan Kardeş'i kapar gibi alıyorum.
Senin en son yayınlarından Kurtları Yıldıran Kış, Kırmızı Saçlı Çocuk gibi faydalı kitaplarını okudum.
Hoşça kal, sevgili Doğan Kardeş'im.

Gülhun Halıcı — **KONYA**

Sevgili Doğan Kardeş,
Ben senin 1961 yılındanberi abonenim ve yazdığın satırları o kadar zevkle okuyorum ki, iki arkadaşımı bir senelik abone ettim. Biz Kadıköy'de büyük bir bahçeli evde oturuyoruz. Kış günlerinde ağaçlar çırılçıplak kalmış minik serçeler karın altında ağlar gibi cıvıldaşıyorlardı. Ben de acıyarak pencerenin önüne ekmek koydum. Onları yiyorlardı bitince cama vurarak teşekkür eder gibi yapıyorlardı.
Hürmet ve sevgilerimle.

Lisveti Elvin — **İSTANBUL**

Sevgili Doğan Kardeş,
Ben senin Zonguldakda bulunan bir okuyucunum. 3 üncü sınıftan 4 üncü sınıfa başlamadan önce seyahate çıktık. Konya, Ankara, İzmir, Efes, Bergama, Isparta, Eğridir'de yeşilliği, Pamukkalede tabiatın mimarlığını gördüm. 4 üncü sınıfa başlarken çok bilgi sahibi oldum. Çünkü okuyacağım tarih hakkında önemli olan yerleri gördüm. Şimdi 5 inci sınıftayım ama hiçbirini unutmadım. Gelecek sene dış meleketlere gideceğiz. Daha yurdumda nereleri gezeyim, sevgili Doğan Kardeş.

Münire Tuğsal — **ZONGULDAK**

Sevgili Münire kardeş,
Güzel yurdumuzda gezilecek yer aramak buğday tarlasında buğday aramak gibi bir şey. Doğuda, batıda, kuzeyde, güneyde gezilecek o kadar çok yer var ki. İstersen bu yaz da Karadeniz kıyısını ya da Ürgüp - Göreme çevresini gez. İkisine de hem bayılacak hem de unutulmaz şeyler öğreneceksin. Sevgilerimle.

DOĞAN KARDEŞ

FERNANDO'NUN YALANCILIĞI

FERNANDO bir süre büyük bir şehirde kaldıktan sonra, vahşi ormanların ortasındaki köyüne döndüğü zaman herkes etrafına toplandı, gittiği yerlerde neler gördüğünü anlatmasını istedi. Fernando bu kuş uçmaz, kervan geçmez yerde yaşıyan insanlara neler anlattı neler: Bir düğmeye basınca içinde çalgılar çalınan, şarkılar söylenen kutuları, tâ uzaklarda bulunan bir kimsenin sesini yakınlara getiren aletleri, içinde güneş gibi pırıl pırıl ışıklar yanan ve ortalığı aydınlatan küçük cam şişeleri, geniş, düzgün ve yağlanmış gibi parlıyan yolları, göklerdeki bulutlara kadar yükselen taştan yapılma kat kat evleri birer birer saydı, döktü. Fakat köyün yaşlıları Fernando'nun sözlerini hayranlıkla dinliyecekleri ona, verdiği bilgiler için teşekkür edecekleri yerde, kaşlarını çatmış, onu ters ve öfkeli nazarlarla süzmeye başlamışlardı. Hele Fernando, renk renk madenden yapılmış ve kendi kendine yürüyen arabalardan bahsedince, köylülerden biri dayanamadı: «Bana bak Fernando!» diye çıkıştı. «Bu kadarı da fazla artık. Bizi adamakıllı aptal yerine koyup da böyle yalanlar uydurma. Meğer sen büyük şehire gittin gideli kötü bir insan olmuşsun. Biz de seni dürüst bir çocuk diye bilirdik. Hiç bir araba önüne öküz koşulmadan yolda yürür mü? Haydi yokuş aşağı olsa neyse...»

Fernando: «Sahi söylüyorum, inanın bana!» dedi. «Şehirli beyaz adam dört tekerlekli renkli, pırıl pırıl arabanın içindeki yumuşak rahat koltuğa oturdu mu, bir düğmeye basıyor. Araba azgın bir boğa gibi sesler çıkararak yerinden ok gibi fırladı mı, iniş yokuş demeden her yere kendiliğinden gidiyor. Önüne ne manda koşuyorlar, ne öküz ne eşek!... Hem de öyle hızlı gidiyor ki, köyün en namlı koşucusu bile taş çatlasa arkasından yetişemez...» Fernando'nun büyük şehirde gördüklerine dair anlattıkları onu köyde herkesin gözünden düşürmüştü. Hele kendiliğinden yürüyen araba hikâyesi onun kötü şöhreti üzerine tuz biber ekti. Artık herkes ona «yalancı» diyor, kimse onunla ilişiği olsun istemiyordu. Fernando'nun köylülere anlatacak daha pek çok şeyleri vardı ama, bir tek kelime söylemeye bile cesareti kalmamıştı. Oysa ya, kendi kendine yürüyebilen arabalara inanmıyanlar, göklerde uçan ve içlerinde bir sürü insan ve eşya taşıyabilen çelik kuşlara nasıl inanırlardı? Zavallı delikanlı artık ne söylese ya öfke veya alay konusu olacağını bildiğinden, kimse ile konuşmaz olmuştu. Ama için için: «Dilerim Tanrıdan, günün birinde o kendi kendine yürüyen arabalardan biri yolunu şaşırsında bizim köyden geçsin.

O zaman bana kötü gözle bakanların hepsi yaptıklarından utansınlar, söylediklerimin yalan değil gerçek olduğunu anlasınlar!» diye dua ediyordu.

Fernando'nun duaları boşa gitmedi. Günlerden bir gün delikanlı köyün dolaylarında dolaşırken, büyük şehirde, yüzlercesini, binlercesini gördüğü parlak renkli, madeni arabalardan birine rastladı. Köye giderek herkesi çağırdı. Fernandonun babası geniş kenarlı hasır şapkasını başına geçirdi. «Poncho» adı verilen geniş kırmızı yün battaniyesini omuzlarına attı, annesi Lama yününden kumaş dokumakta olduğu tezgâhın başından doğruldu, komşu kadın küçük çocuğunu torbasına koyarak sırtına aldı, öbür komşu duvara yaslı duran değneğini kavradı ve herkes Fernando'nun arkasından ormanın içine daldı.

Gerçekten de, köyden birkaç yüz metre uzakta komşu köye ulaştıran taşlı topraklı yolun üzerinde Fernando'nun tariflerine tıpatıp benziyen renkli madenden kocaman pırıl pırıl bir araba durmaktaydı. Köylüler hayretten ağızları açık kalarak, şimdiye kadar hiç görmedikleri bu aracın etrafını aldılar. Arabanın sahipleri olduğu anlaşılan iki beyaz adam ise kâh arabanın altına yatıyor, kâh içine biniyor, kâh önünde veya arkasında bir takım kapaklar açarak ortalığa aletler çıkararak hırıl hırıl çalışıyorlardı. Köylülerin ilk şaşkınlığı geçtikten sonra Fernando'nun babası sordu: «Araba tıpkı senin tarif ettiğin gibi, ama neden yürümüyor?» Fernando bu soruya cevap veremediği için onu yabancı adamlara tekrarlamak ve onlardan izahat istemek zorunda kaldı. Fakat yabancılar o kadar sinirli ve öfkeli idiler ki delikanlıya doğru dürüst bir cevap vereceklerine bir yığın küfür savurdular. Bu sırada köyün en akıllısı sayılan muhtarın aklına bir şey geldi: «Araba yürüyemez elbette, baksanıza onu çeken hayvanlar kaçmış gitmiş. Hayvanın çekmediği araba yürür mü hiç? Durun hele köyden iki öküz getirelim de arabanın önüne koşalım.» Bu sözlerin üzerine hemen köylülerden biri koştu. Köyden iki öküz bulup getirdi. Hayvanlar çarçabuk madeni arabanın önüne koşuldu ve az sonra yabancılar komşu köye doğru yola çıkabildiler. Öküzleri idare etmek ödevini Fernando üzerine almıştı. Başı önüne eğik olduğu halde, küskün küskün hayvanların yanısıra ilerliyordu. Artık bir daha köyüne dönmeye yüzü yoktu. Çünkü ömrü boyunca herkesin gözünde bir yalancı olarak kalacağını biliyordu.

En Güzel Yardımlaşma

Kızılay İstanbul 100. yıl komitesi başkanı Sayın Nedim Akçer'den aşağıdaki mektubu aldık:

«Kızılay Genel Merkezi Kızılaycılığın 100. yıl dönümü dolayısile yurt içindeki ilkokulları birbirine tanıtmak, büyük şehir ilkokullarında okuyan öğrencilerin köy, bucak ve İlçe ilkokul öğrencilerine gönullerince ufak hediyeler göndererek, aralarında dostluk kurabilmelerini sağlamak amacile hazırlattığı 80 bin adet hediye kutularını büyük şehirlerdeki ilkokullara dağıtmıştır. Öğrenciler mali imkânları oranınca doldurdukları bu hediye kutularını, Kızılay kanalile yurdun dört bucağındaki ilkokul öğrencilerine göndermişlerdir. Hediyeleri alan küçük öğrenciler, kendilerine hediye gönderen kardeslerine Kızılay'ın özel olarak hazırlattığı matbu mektuplarla teşekkür etmişlerdir. Küçük öğrenciler mektuplarında hediye gönderen yasıtlarına, okullarını, çevrelerini anlatarak yaşadıkları bolge konusunda bilgiler vermişlerdir.»

Yurdumuzdaki köy, bucak ve ilçelerden gelen binlerce mektup arasından seçip yayınladığımız aşağıdaki mektuplar hem bu güzel yardımlaşmanın kardeşleri ne kadar sevindirdiğini gösteriyor hem de Kızılay'ın binlerce örnek hareketinden birini daha alkışlamamıza fırsat oluyor.

İşte mektuplardan birkaçı :

★

Fatih İskenderpaşa İlkokulu 2/B öğrencilerinin gönderdiği hediyeyi alan, Mengen - Pazarkoyden Alibeyköyü İlkokulundan Celâl Erdoğan'ın yazdığı teşekkür mektubu:

II - B öğrencileri, sevgili küçük kardeşlerim,

Selâmlar adlı kutudaki, bizim için büyük değeri olan hediyeleri aldım. Derecesiz memnun oldum. Ben de sizi sevindirmek arzusundayım. Ama imkânsızlıklar mâni oluyor. O yüzden üzgünüm. Tatilde köyümüze gelin de size Allahın bahşettiği zümrüt ormanlar içinde, temiz havada buz gibi sular içirip bol bol gezdireyim. Bol bol ayran ikram edeyim.

Köyümüz ormanlar içinde, bin rakımlı bir tepede ve Arkot Dağları eteğindedir. Köyümüzde 45 aile vardır. Geçimimiz çiftçiliktir. Bir de ormanlarımızdan faydalanırız. Yıllık kazancımız en çok bin lira ile iki bin lira arasındadır. Asfalt yerine dizlere kadar çamurlu yollarımız vardır. Adını işittiğimiz sinemamız yoktur. Biz tabiatın içinde yaşarız. Bizde tabiatın güzelliği vardır. Ders kitaplarımızdan fazla kitabımız bulunmaz. Bazı arkadaşlarımız onu da bulamaz. Okula gelmek için tam bir saat çamurda, tipide yol yürürüz Çizmesiz gelemeyiz. İşte bu imkânsızlıklar içinde okuyoruz. Sizler bize göre çok talihlisiniz. Bizimle tabiat uğraşır. Biz de tabiatla inatlaşır mücadele ederiz. Onun için mücadeleciyizdir. Biz de büyüyünce köyümüzü daha iyi yaşayacak hale getirmeye çalışacağız. Hepinize candan teşekkür eder selâmlarımı sunarım »

★

Vezirköprü Atatürk İlkokulu 5. sınıf öğrencisi Melike Vural'ın Kartal Merkez İlkokulu 4. sınıf öğrencilerine yazdığı teşekkür mektubu:

«Sevgili kardeşlerimiz,

Gönderdiğiniz hediyeleri aldık. Çok teşekkür ederiz. Kartın boş yerini memnunlukla doldurduk. Bizi hatırladığınıza memnun olduk. Kasabamız tarihî bir yerdir. Büyük Vezirıazam Köprülü Mehmet Paşa kasabamızda doğmuştur. Üç tane okul vardır. Nüfusu 9 bin kadardır. Bağlar çoktur. Her ailenin bir arazisi bulunur. Çiftçilikle geçinilir. Son yıllarda tütün yetiştirilmeye başlanmıştır Okuldaki bütün kardeşlerimize selâmlarımızı sunarız.»

★

Çiftelerden Merkez Yeni Okulu'ndan Zeliha Gülden'in Tarhan Koleji 3. sınıf öğrencilerine yazdığı mektup:

«Yardım sever kardeşlerim,

Gönderdiğiniz hediyeyi aldım. Çok teşekkür ederim. Ben de size elbette hediye göndermek istiyorum. Fakat bu yerler fakir yerlerdir, kusura bakmayın. Ben de size okulumu tanıtayım. Okulumuzun yanından yemyeşil ağaçlarla süslenmiş bir dere akar. Ön tarafı yüksek bir kayaya bakar. Her mevsimde bol yağmur yağar Kışları soğuk ve karlıdır. Yaz mevsimini yaylada geçiririz. Dağlık olan çevremizde yaban keçisi, karaca ve domuz avlanır. Geçim kaynağımız mısır ve hayvan ürünleridir. Selâmlar »

PROFESÖR KIRLANGIÇ BALIĞI

Derleyen :
Gülen OLUT

Profesör kırlangıç balığı öğrencilerine döndü:

«Yukarda bir şeyler oluyor» dedi. «Şu siyah gölgeler var ya, sandaldır. İçlerinde ne var biliyor musunuz? Çocuklar. Düzinelerle çocuk şimdi üstünüzde dolaşıyor. Sonra her birinin en azından birer oltası var. Oltaların çengellerine solucanlar takılı. Görür görmez hemen ağzınız sulanır ama sakın yaklaşmayın.»

Her yıl haziran sonunda, o kıyıda bir yaz kampı açılırdı. Çocuklar temiz havada, balık tutup deniz sporları yaparak tatillerini geçirirlerdi. Kampa gelen her çocuk her şeyden önce, bir sürü balık tutacağını umardı. Aşağıda Profesör Kırlangıç balığının minik yavrulara durmadan ders verdiğini ne bilsinler?

Profesör kırlangıç balığı okulunun bütün öğrencilerini toplamıştı Kamp açıldığı gun, onları mutlaka geziye çıkarırdı. Bir şeyi en iyi öğrenme yolunun tecrube olduğu kanısındaydı. Profesör sık sık,

«Ben bu okulda balık bilgisi öğretmeye başladığımdan beri, bu kamp yüzünden tek kaybımız bile olmadı» diye övünürdü

Bir ana balık geldi. Gezide yavrusuna göz kulak olmak istiyordu.

Anne çocuklarla şöyle konuşuyordu: «Küçüklüğümde bu kamp açılınca haftada en azından iki üç arkadaş kaybederdik. Şimdi aramızdan ayda bir balık bile eksilmiyor. Bunu da profesöre borçluyuz.»

Arkadan biri,

«Profesörü alkışlıyalım» diye bağırdı. Bütün öğrenciler yüzgeçlerini hızla birbirine vurarak bağrışmaya başladılar.

Bu sevgi gösterisi profesörün de çok hoşuna gitmişti ama belli etmiyordu. Eğer gülümser, öğrencileri selâmlarsa ne olacağını çok iyi biliyordu. Balıklar itişip kakışmaya birbirleriyle ahbaplık etmeye başlıyacaklar, öğretmenin yumuşaklığından faydalanıp o gün tatil olsun diye bağrışıp çağrışmaya kalkışacaklardı.

«Sizin çok çalışmanız benim için en büyük alkıştır» dedi. «Şimdi hemen dersimize başlıyoruz. İçimizden biri olta yemlerini ısırma aptallığını gösterirse kamptaki çocuklar onu ne yaparlar? Bu sorunun cevabını kim biliyor?»

Bir duzine kadar balık suda aşağı yukarı sıçrıyarak,

«Ben, ben, ben» diye bağrıştı.

«Sen söyle bakalım, Tombul» dedi profesör.

Tombul üçüncü sınıftaydı. Konuşurken sözleri arasına güldürücü şeyler katmaya, şakalar yapmaya bayılırdı.

«Tam ele geçirdiğiniz yiyeceğin tadını çıkarırken,» dedi Tombul. «Oltayı yukarı çekiverirler. Hoop! Siz de onunla birlikte yukarı çıkıverirsiniz. Bu da hayatın sonu demektir.» Bu sözler üstüne son sınıf öğrencileri gülmeye, ana mektebindekilerin bazıları da ağlamaya başladılar.

Profesör son sınıflara ters ters bakarak,

«Ortada gülünecek bir şey yok» dedi. Sonra küçüklere bakarak,

«Ağlamanız için de bir sebep yok. Aklımızda iyice tutmanız gereken bir nokta var: Sakın solucanların yanına yaklaşmayın. İkinci sınıfta, oltaya takılmış solucanlarla, takılmamış olanları birbirinden ayırt etmeyi öğreneceksiniz. Ancak o za-

man gönlünüzce karnınızı doyurabilirsiniz.»

Son sınıfta balıklar, yakalanmadan oltadan yemi almasını da ogreniyorlardı.

Bu sırada, yukarda, yedi kayık balığa çıkmıştı. Herbirinde dort çocuk bir de eğitmen vardı. Egıtmenler acemilere balıkçılığın inceliklerini öğretiyorlardı.

Eğitmenlerden biri oltaya yemın nasıl takılacağını gosteriyordu.

«Yemi iğneye öyle ustaca takmalısınız ki, balık iğneyi görmesin» dedi.

Ote yandan Profesör Kırlangıç balığı da şöyle diyordu,

«Oltayı gormezsiniz, sakın aldanmayın. Denizde sallanan her yemin mutlaka bir oltası vardır. Haydi şimdi defterlerinizi çıkarın soyliyeceklerimi yazın. Başlık, «Önemli Kurallar». Satır başı.

Solucan hem tatlı hem de besleyici bir yiyecektir. Ama balıklar için büyük bir tehlike kaynağıdır. Boşlukta sallanıyorsa ve uçları hafif kıvrıksa mutlaka bir oltaya takılıdır. Açlıktan ölseniz de yanına yaklaşmayın yoksa soluğu bir tava kızgın zeytinyağının içinde alırsınız.»

Profesór ayrıca, öğrencilerin hepsine yazdırdıklarını ezberlemelerini de tembihledi. O gunku gezileri sona ermişti. Sıra olmalarını söyledi. Artık okula doneceklerdi. Öğretmenin beş sınıfı vardı. Hepsini de kendisi okutuyordu. Bu yüzden her birinin davranışlariyle ayrı ayrı uğraşamıyordu. Ders bitince balıklardan bir kısmı yerlerinde duramaz oldular.

Bunların çogunluğu her şeyi bildiklerini sanan dördüncü ve beşinci sınıf ögrencileriydi.

Sırım, dordüncü sınıfa yeni gelenlerden biri, sürüden ayrıldı. Oltalara doğru yüzmeye başladı. Profesörün sözlerinin tek kelimesini dinlemediği meydandaydı. Çünkü son hızla bir solucana yaklaşıyordu.

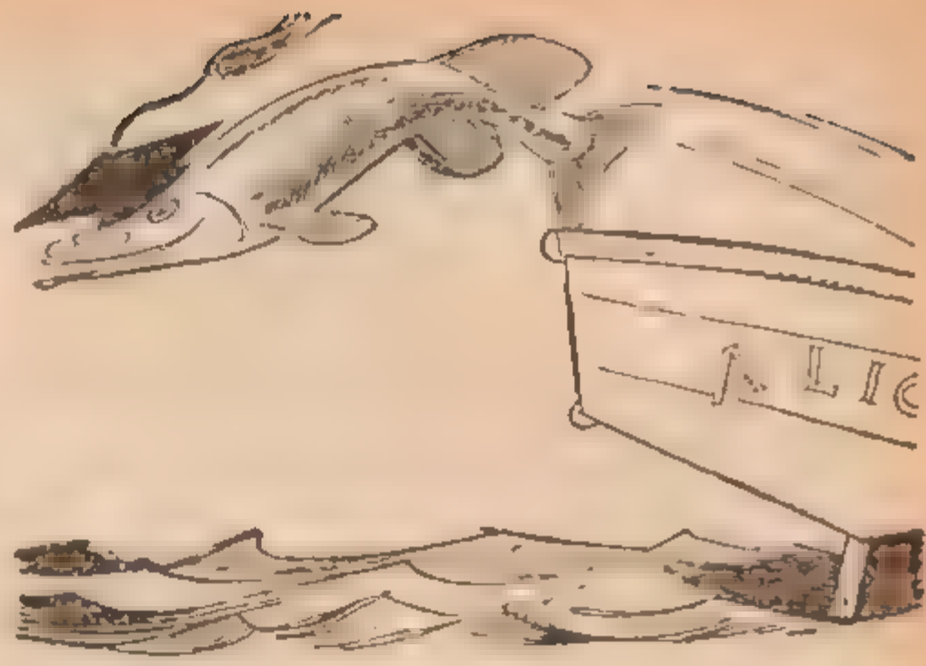

«Dikkat!» diye bağırdı öğretmen. «Çabuk çekil oradan». Sırım aldırış etmedi. O gene bildiğini okuyordu.

«Geri don!» diye haykırdı profesör. Herkes Sırımın solucanı yutacagını anlamıştı. Adeta nefes almadan bekleşiyorlardı.

Profesor Kırlangıç balığı birden yerinden fırladı, oltayı ucundan tutup geri çekti. Sırım kurtulmuştu ama... Profesörün kendisi oltaya takılmıştı... Profesor kahramanca karşı koydu ama elinden bir şey gelmedi. Butün direnmesine karşılık yukarı çektiler.

Balık okulundaki bütün öğrenciler kızgınlıklarından deliye donduler Hatta dordüncü sınıftakiler Sırım'ı dovmek için ustüne saldırdılar. Ama son sınıf ogrencileri engel oldular. Minik balıklar aglasıyorlardı. Okulda duzen diye bir şey kalmamıştı. Her şey altüst olmuştu.

«Oh! Oh! Öğretmenimiz de oldü!» diye balıklardan biri hıçkıra hıçkıra aglıyordu. «Sınıfta konuşarak onu üzdüğüme çok, çok pişmanım.»

«Ne saçma» dedi başka biri, «Senin konuşmanla bunun ne ilgisi var?»

Son sınıf mümessili ortaya çıktı. Yuzgeçlerini birbirine vurdu

«Beni dinleyin arkadaşlar» diye bagırdı Ortalık yatışınca, «Ümitleriniz kırılmasın» dedi. «Profesór kurtulma yolunu da bilir. Uslu uslu bekleyin. Haberiniz olsun gürültü edenlerin adlarını yazıp öğretmene vereceğim.»

Eğer ögretmen bir daha geri donmezse, mümessilin kendilerini nasıl şikâyet edeceğine akılları pek yatmamıştı ama gene de sustular.

Evet, profesór Kırlangıç balığı kayıklardan birindeydi. Teknenin dıbinde ölü gibi upuzun yatıyordu. Ama gerçekte bu bir kaçma numarasıydı. Hem de bu arada gucünü kuvvetini toplamaya çalışıyordu. Çocuk oltadan çıkardığı balığın kıpırdamadığını görünce kayığın dibine koyuvermişti. O da bunu bekliyordu zaten, çırpınarak kayığın kenarına fırladı. Oradan da cup diye denize.

Balıklar uzaktan öğretmenlerinin geldiğini görünce gözlerine inanmadılar. Hep birden alkışlamaya başladılar.

Az sonra hepsi profesorün et-

(Devamı Sn. 48 de)

ATLAR TOP :

Topa yumrukla vurulduktan sonra yere kendi kendine bir defadan fazla çarpmamalıdır. Aynı takımdan olan üçten fazla oyuncu topa arka arkaya vuramaz. Yani bir takımın alanı içerisinde topa ancak üç defa vurulabilir, ondan sonra topu karşı tarafa geçirmiş olmak şarttır. Bir oyuncu arka arkaya topa iki defa vuramaz, arada mutlaka başka bir oyuncu topa vurmalıdır. Top iki takımın arasını ayıran engelin üzerinden atlarken engele değmemelidir. Top oyun alanının dışına çıkmamalıdır. Oyun bir hata yüzünden bozulursa, hatayı işliyen tarafın bir oyuncusu yeni oyunun ilk vuruşunu yapacaktır ve topu bir vuruşta kendi alanından karşı alana geçirecektir.

DEVRİLEN HEYKEL :

Çocuklar yan yana yere oturarak dar bir halka teşkil ederler, ayaklarını ortada toplarlar. İçlerinden biri arkadaşlarının ayakları arasında bir heykel gibi dimdik ayakta durup, ellerini sımsıkı iki yanına yapıştırır, sonra yavaş yavaş bir yana doğru devrilir. Arkadaşları onu elleriyle tutup yere düşmemesi için desteklerler ve birbirlerine iletirler. Böylece «heykel» yere devrilmeksizin elden ele itilerek döne döne bir daire çizer. Heykeli tutamıyan ve yere düşüren oyunu kaybeder ve ortaya geçerek «heykel» olur.

KARTONLU KOŞU :

Bu oyun gerek bir çayırda, gerekse genişçe bir balkonda veya odada oynanabilir. Oyuncuların her biri iki eline ayaklarının sığabileceği boyda dörtköşe iki karton parçası alır ve koşunun başlangıç noktası olan düz çizginin başında dizilip beklerler. Koş! emri verildiği zaman, koşucular ellerindeki kartonlardan birini sağ ayaklarının önüne koyarlar, üzerine basarlar, sonra diğer kartonu onun ilerisine koyarak sol ayakları ile onun üzerine basarlar. Böylece kartonlu koşu oynayan çocuk ilk adımını biraz güç bir şekilde atmış olur. Bundan sonra birinci kartonu yerden kaldırıp ikinci kartonun ilerisine yerleştirirler ve bir adım daha atarlar. Oyun böylece devam eder. Önemli olan nokta, ayakların yere değil, sadece kartonların üzerine basmasıdır. Bir kartona iki ayakla birden basmak, atlayarak veya kartonları iterek ilerlemek yasaktır. Oyuncuların seçtiği hakem herkesin gerektiği şekilde hareket etmesine dikkat eder. Sonunda ereğe ilk ulaşan koşuyu kazanmış olur.

AVCI OYUNU :

Yere geniş bir daire çizilir. Çocuklardan biri avcı olarak seçilir ve dairenin dışında kalır diğer çocuklar dairenin içine girerler. Elinde bir top bulunan avcı dairenin içindeki arkadaşlarını vurmaya çalışır. Vurulan çocuk dairenin dışına çıkar. Artık o da avcı olmuştur ve başka bir arkadaşını topla vurmaya çalışacaktır. Vuruşu boşa giden avcı topu öteki arkadaşına devreder. Dairenin içindekiler birer birer ayıklandıktan sonra geriye kalan, yani bütün oyun boyunca vurulmıyan çocuk, oyunu kazanır ve bir daha seferki oyunda baş avcı o olur.

★

ŞİŞE DEVİRMECE :

Yere 2-3 tane boş şişe veya odun parçası konur. Çocuklar bunların etrafında el ele tutuşarak halka olurlar, sonra birbirlerini şişelerin üzerine doğru itmek veya sürüklemek suretiyle, şişeleri devirmeye çalışırlar. Bir şişe deviren oyundan çıkar. Marifet şişe devirmeden onların yanından sıyrılıp geçmekte veya üzerlerinden atlıyabilmektedir. Sonuna doğru oyuncular gitgide azalır. Şişe devirmeden en sona kalan oyunu kazanır.

Balık Adamlar

Balık adamlık, İkinci Dünya Savaşından az önce İtalya ve Fransa'da bir deniz sporu olarak yayılmaya başlamıştı. Bugün artık yeryüzünde pek çok kimsenin en gözde eğlencesi haline gelmiştir.

Ilık, sığ sulara dalan balık adamların dalış takımları son derece basit ve çok azdır. Bütün hepsi kaz ayağı denilen, ayaklara takılan lâstik yüzgeçler ve maskeden ibarettir. Maske suyun gözlere girmesini önler, kaz ayakları da dalgıcın daha hızlı ve uzunca bir süre yorulmadan yüzmesini sağlar.

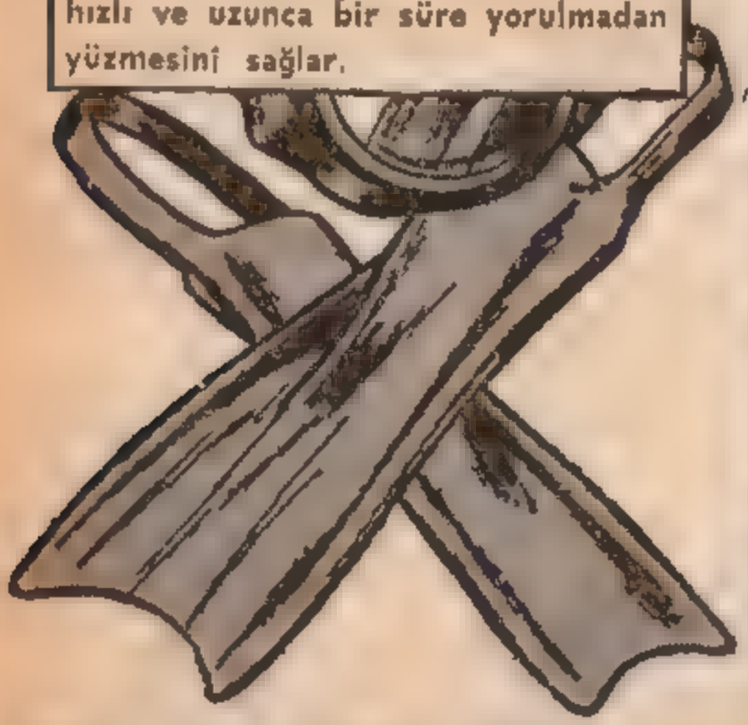

Balık adamların çoğu şnorkel denilen bir aletle dalarlar. Bu onbeş cm. kadar uzunluğunda dalgıcın nefes alıp vermesine yarıyan borudur. Bazıları doğrudan doğruya ağıza alınacak şekildedir. Bazıları da maskeye tutturulmuştur.

Şnorkel kullanan balık adamlar borunun ucu su üstünde kalacak şekilde, yüzeye yakın olarak yüzerler. Dibe dalmak istedikleri zaman şnorkelin kapakçıkları kendiliklerinden kapanırlar, böylece boruya su dolmaz.

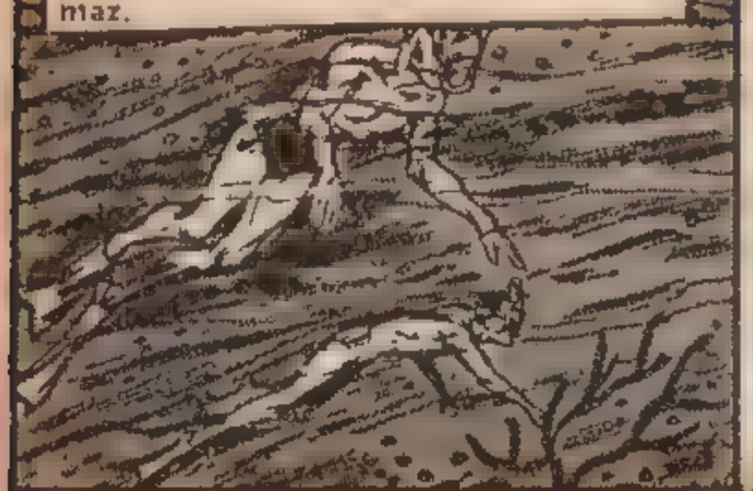

Deniz tüfeğiyle balık avlamak da hayli heyecanlı bir spordur. Tüfeğin ucundaki zıpkın ya lâstik şeritler ya yay, yahut da sıkıştırılmış havayla hareket eder.

Balık adamlar derinlere dalmak ve nisbeten soğuk sularda uzunca bir süre kalabilmek için su ciğeri denilen bir solunum aracı kullanırlar ve kauçuk elbiseler giyerler.

Su ciğeri, içinde basınçlı hava bulunan bir tüptür. Dalgıç bunları kayışlarla sırtına takar. Hava buradan bir hortumla ağıza gider. Verilen hava miktarı kapakçıklarla kontrol edilir. Kauçuk elbiseler iki türlüdür. Bir kısmı elbiseyle vücut arasına su girecek şekildedir. Vücut sıcaklığı bu ince su tabakasını ısıtır. Böylece dalgıcın dış ortamla ilgisi kesilir. Bu su tabakası onun üşümesini önler.

Ötekilerde elbiselerin, yakaları el ve ayak bileklerinin ağızları vücuda sıkı sıkıya oturur. Buna hiç su girmez. Balık adamlar dalarken yanlarına bıçak ve derinlik saati alırlar. Bıçak önlerine çıkan su yosunlarını, birbirine dolaşmış cisimleri kesmeğe ve tehlikeli balıklardan canlarını kurtarmaya yarar. Derinlik saati de ne kadar derinlere indiklerini gösterir.

Tecrübeli balık adamlar ister sığ, ister derin sularda olsun, tek başlarına değil de mutlaka yanlarına birini alarak dalarlar.

Bu çeşit dalgıçlık yalnız heyecanlı ve eğlenceli bir spor olmakla kalmaz. Bundan iş sahasında çeşitli yollarda faydalanılmaktadır. Meselâ Amerika'da şöyle bir şey olmuştur

Yeşil Göldeki alabalıkları çoğaltmak için baş vurmadığımız çare kalmadı.

Bir balık adamlar kulübü bunun sebeplerini araştırmayı gönüllü olarak üstüne aldı. On kadar dalgıç motörlerle göle açıldılar.

Yüzeyden otuz altı metre kadar derinlerde dalgıçlar «Çamur Köpeği» adı verilen bir cins su semenderlerine rastladılar.

Bunlar üzerinde biyologlar laboratuvarlarda incelemeler yaptılar.

Bunlar alabalık yumurtalariyle besleniyorlar. Bir tek çamur köpeğinin midesinde tam 72 alabalık yumurtası saydım. Eğer göldeki çamur köpeklerini temizlersek alabalıkların uremesine hiçbir engel kalmaz

Mehmet Ali & Akşamse'tası

Jeologlar, okyanuslarda, kıyıdan hayli açıklarda dalarak petrol yatakları araştırırlar. Bu arada deniz çanaklarına indirdikleri «gravimetre» adlı bir aletten de faydalanırlar.

Bu alet yer çekimi kuvvetinin şiddetini ölçer. Bunun çizdiği grafikten önemli bilgiler elde edilir.

Şurada, yerçekiminde âni bir düşme var. Büyük bir petrol yatağının belirtisi olabilir.

Dalıa sonra jeologlar dalarak gravimit nehir değişiklikler gösterdiği yerlerden kaya nümuneleri alırlar. Çunkü deniz çanaklarındaki kayaların çoğu tarih öncesi devirlerinde yaşamış hayvanların kalıntılarından meydana gelmiştir.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Petrol için jeologların araştırdığı «Numülit» denilen bir canlının fosilleridir. Bunlar 45 veya 70 milyon yıl önce, petrolün oluştuğu sırada yaşamış olan canlılardır. Eğer nümülit fosili bulunursa sondaj yapılır.

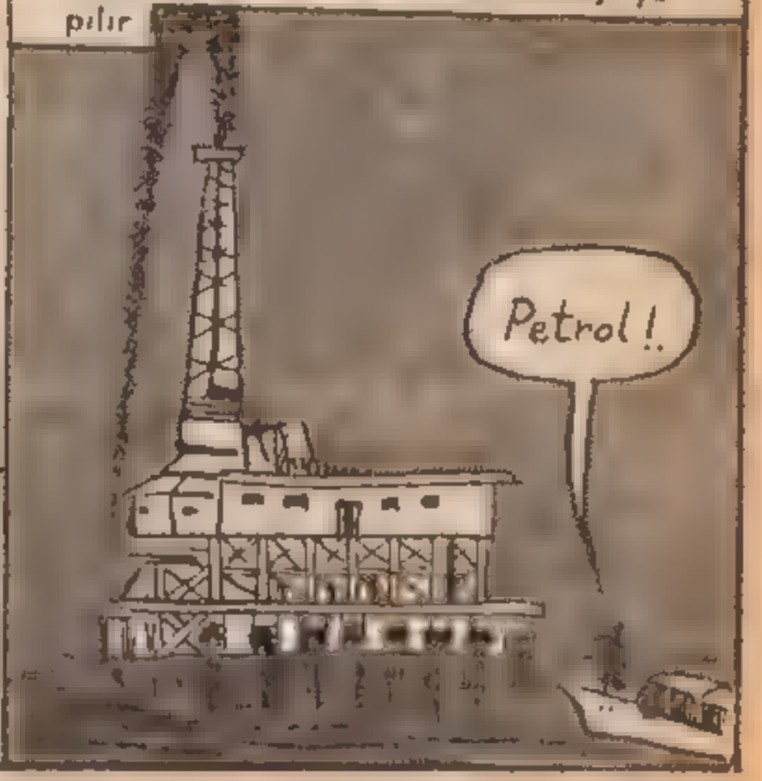

Polislikde de suçluların ortaya çıkarılmasında balık adamlardan faydalanılır. Kaliforniya sahillerindeki bir sayfiyede büyük bir hırsızlık olmuştu.

Bunları rıhtımda yakaladık. Fakat üstlerinde evden çalınanlardan hiçbir şey bulamadık.

Elimizde suçlu olduklarını ortaya koyacak hiçbir delil yok.

Komiser civardaki çocukların bir balık adam kulubü kurduklarını hatırladı.

İskelenin altını araştırabilir misiniz? Dipte birşeyler olup olmadığını bilmemiz gerekiyor.

O gün gençler öğleden sonra dalıp dibi araştırdılar. İçlerinden biri bir saat buldu.

Yarım saat sonra gençler çalınan bütün kıymetli eşyaları çıkarmışlardı.

Artık şimdi oldu, gereken delilleri ele geçirdik.

Su altındaki hayvan ve bitki hayatını inceliyen deniz biyologları için balık adamlık çok önemlidir. Deniz altı dünyasının renkli fotoğraflarını çekerler. Bunları belli bir bölgedeki balık cinslerini öğrenmek ve sınıflandırmakta kullanırlar.

Aşılanmaktan Korkmayın

Geçen gece bir dostum telefonda beni aradı:

— Doktor, bir zorumuz var.

— Hayırdır inşallah!

— Hayır, olmasına hayır, şer değil, bu işin halloluması için sana ihtiyacımız olacak.

— Meraklandım, çabuk söyleyin.

— Küçük kızım merdivenden düşmüş.

— Bir yeri mi incindi?

— Burnu, dişi, dudakları berbat kan içinde, keser dişlerin ikisi tamamen kırılmış, annesi ilk yardım hastahanesine götürmüş, birkaç dikiş atmışlar, tetanos serumu yapalım demişler, eşim, 4 ay önce okulda difteri - tetanoz karma aşısı yapıldı, olmaz demiş, pansumanını yaptırıp eve getirmiş.

— Güzel.

— Neresi güzel bunun Kâmran Bey! ya tetanos olursa! Uykumuz kaçtı, tetanos serumu yapalım mı ne dersin?

— Hep beraber bana gelin.

— Doktor amca serumu yaptırayım mı?

— Evladım, hekim daima tedbir alır, serum yapmayı ister, ama, madem 4 ay önce difteri - tetanos karma aşısı oldum, şimdi serum yerine bir defalık bir aşı ile bağışıklığı takviye ederiz, kısa bir müddet önce aşılanmamış olsaydın tetanos serumunu düşünmeden yapardık.

— Bu saatte aşıyı nereden bulacağız.

— Bende var.

— Öyle ise hemen yapalım.

— Acıdı mı?

— Hayır doktor amca.

— Tedbirde vakit kayıp etmeyin, aşılardan korkmayın. Maalesef memleketimizde vakit vakit tetanos ve difteriye tesadüf ediyoruz, halbuki birçok Avrupa, Amerika memleketlerinde difteri, tetanos doktorların sadece okuyup öğrendikleri, hastalar üzerinde görmedikleri birer hastalık halini almıştır.

— Ne için!

— Muntazam aşılarını yaptırdıkları için. Difteri aşısı tetanos kadar kesin bir bağışıklık vermediği halde gene de çok kuvvetli bir yardımcıdır. Tetanos aşısı altı ayını doldurmuş çocuklardan erginlere kadar yapılır aşı 2 - 3 haftalık aralarla üç haftada tamamlanır, tetanos aşısı yapılmış çocuk yaralanırsa serumu yerine bir defalık aşı ile bağışıklık takviye edilir..

Anne atıldı:

— Doktor Bey sizi üzdük fakat gönlümüz şimdi rahatladı.

— Aksine, memnun oldum, her zaman söylediğim gibi aşılardan kaçmamalı, aşılanmış kimselerin sağlıklarını bir nevi sigortaladıkları unutulmamalıdır.

— Teşekkür ederiz, Allah rahatlık versin.

— Güle güle, sizlere de.

Dr. Kâmran ŞENEL

Aslan Payı

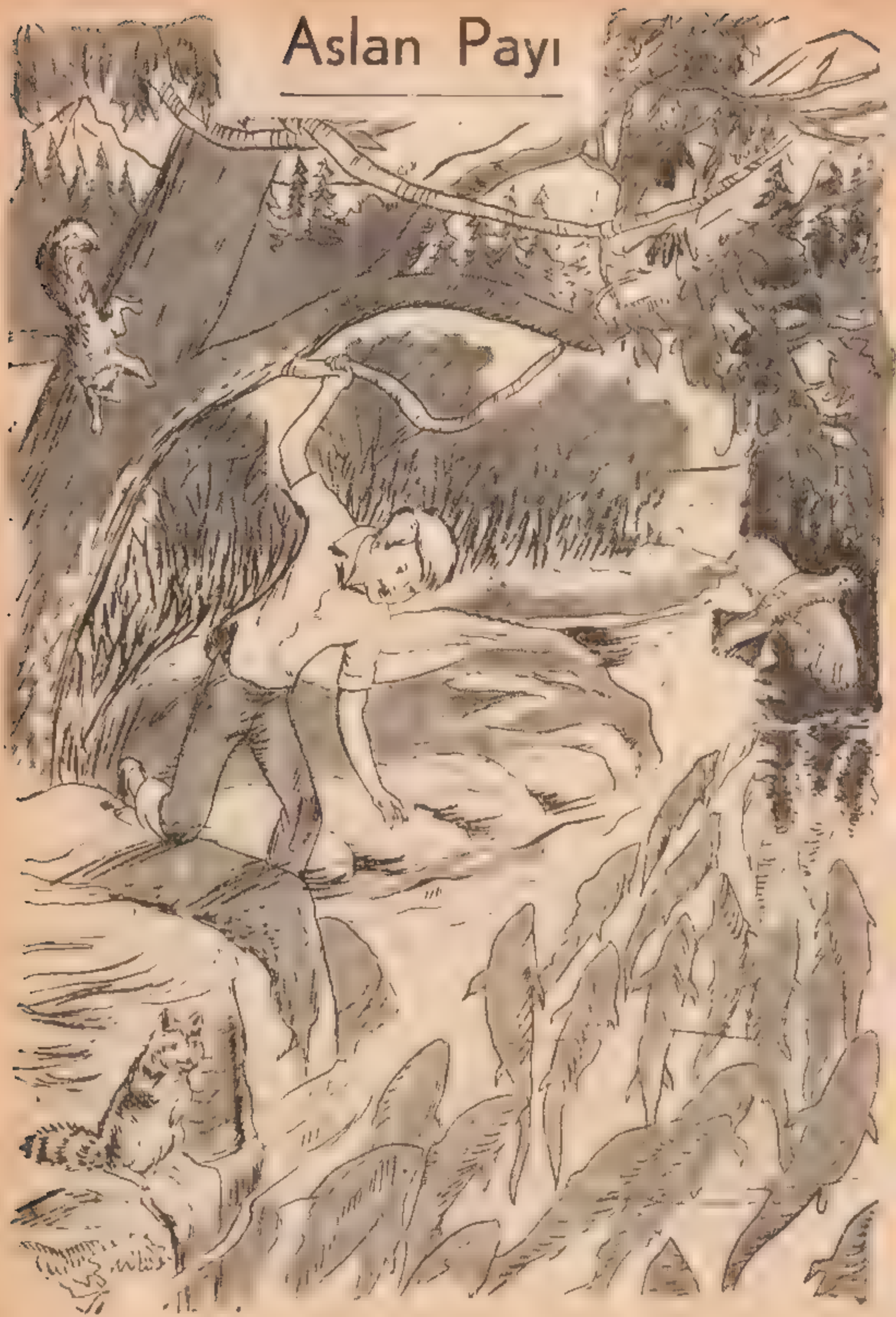

YILMAZ sabahleyin erkenden kalktı. Nehrin yolunu tuttu, tam bir haftadır her gün aynı saatte yola çıkıyordu Amacı Sazanların akınını görmekti Zira o renkli manzarayı, heyecanlı avcılığı kaçırmak büyük bir kayıptı.

Üç yıldır Bursa yakınındaki bir kasabada oturuyorlardı. Meraklı bir çocuktu. Özellikle tabiat güzelliklerine aşırı bir ilgi ve sevgisi vardı. Bu arada pek çok şeyler görmüş, öğrenmişti, ama en hoşuna giden, kendisine unutulmaz dakikalar yaşatan, balıkçıların «Nehir Kıralları» dedikleri sazan balıklarının gölden nehre akın etmeleriydi. Suyun pembe kırmızı pırıltılarla kaynaşmasını seyretmeye doyamazdı. Hele avlanmak eşsiz bir zevkti.

Çocuk temiz havayla ciğerlerini doldurdu. Nehir ilerde uzanan düzlüğü geçtikten sonra köpük köpük kayalardan aşağı dökülüyordu. Suyun uğultusu tâ uzaklardan duyuluyordu. Oysaki bu deli nehir ovada tembel tembel akıyordu. Dibindeki taşları bile görmek mümkündü. Kıyıya varır varmaz ilk işi sulara göz atmak oldu. Sevincinden bir çığlık attı. Hareketli pırıltılar gözlerini kamaştırmıştı. Yaklaştı. Âdeta nefes almaktan korkuyordu. Eğilip daha yakından baktı. O eşsiz manzara her defasında çocuğa sebebini bilmediği engin bir heyecan verirdi, âdeta çoşturuverdi. Bir süre öyle durup hayran hayran baktı. Sonra doğrulup eve seğirtti.

Hızla içeri daldı,

«Anne, kıralar akın etti. Kıralar kıralları» diye bağırarak kadının boynuna sarıldı.

Bu arada kadının elindeki kaşık ve kâse yere düşmüştü. «Bırak,» diye bağırdı anne, «çekil başımdan».

Çocuk toparlandı,

Sonra «İyi, güzel yavrum» dedi anne. «Haydi samanlığa koş, hem babana müjde ver, hem de sofranın hazır olduğunu söyle »

Nehrin kıyısında oturanlar için sazan akını oldukça önemli bir olaydı. O sabah kahvaltıda, Yılmazlar hep sazan avı ve eski anılarından söz ettiler

Bir ara baba,

«Ben de bugün nehre uzanmak isterdim ama çiti onarmam gerekiyor yoksa deliklerden giren hayvanlar bize hiç sebze bırakmıyacaklar» dedi. «Yarın erkenden çıkıp ağlarımızı atarız. Bu akşamki sazanı senin elinden yiyeceğiz. Haydi bakalım göster ustalığını».

Bu sözler Yılmaz'ın pek hoşuna gitmişti. Birkaç dakika sonra bir elinde oltası, cebinde yem kavanozu, kapının önündeydi. Herkese «Allaha ısmarladık» deyip koşmaya başladı. Ağabeyinin arkasından,

«Dikkat et, Sazan akınını ayılar da farketmiştir» diye bağırdığını duydu, biran önce nehre varabilmek için durup gerisini dinlemeye lüzum görmedi

Köpeği Boncuk dut ağacının dibinde uzanmış yatıyordu. Çocuğun oltasını farkedince ok gibi yerinden fırladı ve kuyruğunu iki yana hızlı hızlı sallıyarak beklemeye başladı.

Yılmaz, hayvanın yanından geçerken eğilip başını okşadı

«Olmaz, oğlum olmaz. Seni balığa götüremem. Biliyorsun ya geçen yıl'en güzel oltamın başını yemiştin. Havadaki oltaya atlayıp ucundaki balığı kapmaktan başka bir işe yaramıyorsun.»

Yılmaz, köpeği okşıya okşıya kulubesine götürüp bağladı. Ayrılırken hayvanın üzgün bakışlarına dayanamıyarak gönlünü etmek için dönüşte ona bir balık ziyafeti çekmeye söz verdi.

Sabah havası çok güzeldi. Her taraf mis gibi taze ot, çiçek ve toprak kokuyordu. Artık çocuğun içi içine sığmıyordu. Irmağa varınca ilk işi oltasını hazırlamak oldu.

Daha olta dibe gitmeden bacaklarına bir şeyin sürtündüğünü farketti. Hızla arkasına döndü Boncuk kuyruğunu alabildiğine iki yana sallıyarak yalvaran bakışlarla yüzüne bakıyordu. Tasmasından kopardığı ip sallanıyordu.

«Pekâlâ, inatçı mahluk» diye söylendi Yılmaz. «Demek geldin. Yalnız işime burnunu sokma. Şurada sessiz sessiz otur.» Hayvan yere uzandı. Kuyruğuyla yerdeki çam iğnelerini süpürüp duruyordu.

Yılmaz oltasını birkaç defa çıkarıp tekrar suya attı. İp bir iki kere hafif hafif sallandı, hepsi o kadar. Epeyce bir süre bekledi Artık sıkılmaya başlamıştı. Birden olta alabildiğine aşağı çekildi. Heyecanlı bir çekişme başlamıştı. Kocaman bir balıktı. Kuyruğiyle suyu altüst ediyor ikide bir dalıp dalıp, dışarı fırlıyordu. Çocuk ipi idare edebilmek, balığın bir derinlere dalıp bir yukarı fırlamasına ayak uydurabilmek için kan ter içinde kalmıştı. Bazan balık yoruluyordu. O zaman çocuk ipini sararak kıyıya çekmeye çalışıyor fakat bu da hayvanın büsbütün kızıp deli gibi çırpınmasına sebep oluyordu.

Balığı karaya çıkardığında çabalarının boşuna gitmediğini görerek sevindi. On kilo kadar gelirdi. Bir yandan yerde boylu boyunca uzanan avını seyrederken, bir yandan da köpeğiyle konuşuyordu:

«Gel şimdi bunu otların arasına saklıyalım sonra da şansımızı bir de şu yukarda deniyelim.»

Kayayı tırmandılar, düzlüğe çıkınca köpek ha-

fif hafif hırlamaya başladı. Çocuk gözleriyle çalılıkların arasını, sonra da kıyıyı taradı. Birden köpeğin homurdanmasının sebebini anladı. Kocaman bir ayı ilerdeki ağaçların arasından çıkmış ırmağa doğru yürüyordu.

Ayı nehre girince ilkin arka ayakları üzerinde doğrulup dikkatle suya baktı sonra başını hızla aşağı indirdi. Sular karıştı. Çok geçmeden ıslak, tüylü kafa, ağzında tiriyen bir balıkla dışarı fırladı. Avını kıyıya bıraktı ve göz açıp kapayıncaya kadar etlerini silip süpürdü. Martılar da kıyıya üşüşüvermişlerdi.

Ayı tekrar suya dalarken çocukla köpeği usul usul ilerliyorlardı. Bu defa balıklar iyice akıllanmışlardı. Ayı bir sazan daha yakalayabilmek için etrafa suları sıçratıp duruyordu. Çocuk bu eğlenceli manzarayı daha yakından görebilmek için, her türlü tedbiri bir yana bırakıp ortaya çıktı, nehre iyice yaklaştı.

Bir ara kulağına çalılıklar arasından bir takım gürültüler geldi. Dönüp arkasına bakınca bir de ne görsün? Otlar üstünde oynaşan iki ayı yavrusu. İlerde balık tutan da analarıydı mutlaka.

Yılmaz farkında olmadan orman kanunlarından birine karşı gelmişti. Ana ayıyla yavruları arasına girmişti. Usulca kaçması imkânsızdı çünkü ana yabancıları görmüş homurdana homurdana onlara doğru geliyordu.

Çocuk köpeğe:

«Koş» diye seslendi. Kendisi de elindeki oltayı bir tarafa fırlatarak ok gibi yerinden fırladı. Az sonra Boncuk tehlikeli bölgeyi aştı. Ama çocukla ayı arasındaki uzaklık gittikçe azalıyordu. Yılmaz hayvanın kızgın nefesini ensesinde hissediyordu. Artık dayanacak gücü de kalmamıştı. Kendini bırakmak üzereydi.

Arkasında bir gürültü koptu. Dönüp bakmaya cesaret edemiyordu ama havlamalardan dostunun kendisine yardım için geri dönüp, çarpışmaya başladığını anlamıştı.

Yılmaz en yakındaki ağaca tırmanırken ortalık homurtu ve havlamalarla çınlıyordu. Kavga iyice kızışmıştı. Bir ara boncuk dişlerini ayının böğrüne geçirdi. Kocaman pençe başına inmek üzereyken kendini hızla geri fırlattı ve ikinci bir saldırışa geçti. Bu defa ayı baskın çıkmıştı. Yılmaz gözlerini yumdu. Zira dostunun sağ yanını tırmık gibi tırnakların sıyırdığını görmüştü. Siyah tüylerin üstünde kalın kırmızı bir şerit belirmişti. Boncuğun gözü yılmamıştı. Tekrar ayının üstüne atıldı. Bu defa da kendini birkaç metre ilerdeki çalılıkların arasında buldu. Dev hayvan köpeğin üstüne

doğru yürürken Yılmaz ağacın tepesinden:

«Çabuk, çabuk toparlan» diye ona kuvvet vermeye çalışıyordu. Çılgına dönen köpek ayının yüzüne fırladı ve burnundan bir parça kopardı.

Ayı acı acı homurdandı, o kadar çarpışmayı yeterli görmüş olacak ki geri döndü ve yavrularının bulunduğu çalılıklara girdi. Boncuk da topallıya topallıya ağaca doğru yürümeye başladı.

Az sonra çocuk da ağaçtan atlayıp köpeğin yanına koştu. İlkin yaralarını dikkatle incaledi önemli olmadıklarını görünce hayvanın boynuna sarılıp kucakladı. O da onun kulağını yalıyordu.

Kalktılar, Yılmaz yürümeye başladı. Fakat Boncuk olduğu yerde duruyor ikide bir nehre bakarak havlıyordu.

Çocuk hemen gözleriyle etrafı taradı korkulacak bir şey göremeyince şöyle bir düşündü, köpeğin ne demek istediğini anlamıştı. Gülerek döndü otlar arasına sakladığı balığı aldı. Tekrar evin yolunu tuttular.

Akşam yemekte herkes çocuğun ustalığından, söz ediyordu. Fakat o tatlı tatlı gülümsiyerek başarısında eşsiz payının Boncuğa ait olduğunu söyleyip duruyordu.

KORKULUK

ALTAN koca kışı ufak bir nezleyle atlattı. Arkadaşları kızamık, boğmaca, su çiçeği ve bunlara benzer bulaşıcı hastalıklara yakalanıp günlerce okula gidememişlerdi. Hastalık lâfı edildi mi çocuk sağlamlığıyla övünürdü

Uzun zamandır dört gözle beklenen tatil de gelip çatmıştı. Okulun son günü çocuklar karnelerini aldıktan sonra hoplıya zıplıya evlerinin yolunu tuttular. Hem gidiyorlar hem de kendi uydurdukları şarkıları söylüyorlardı. Sıra Altan'a geldi. Fakat çocuk ne şiir uydurmak ne de şarkı söylemek niyetindeydi. Aslında arkadaşlarınınkiler de sinirine dokunuyordu. Otekiler şiir uydurması için ısrar edince birden parladı, zorla şair olamıyacağını söyledi.

Sonra,

«Sizin gibi kaçık şairlerle beraber olmak hoşuma gitmiyor» deyip onlardan ayrıldı.

Altan o gün daha da huysuzlaştı. Evde de olmadık seyler için söylendi, ona buna çattı durdu. O gece bütün bunların sebebi ortaya çıktı. Kızamık olmuştu. Hem de çok şiddetli. Ateşten, kaşıntıdan hiç rahat edemiyordu. Bir iki gün içinde vücudu annesinin kırmızı benekli elbisesinden beter oldu.

Gerçekte çok neşeli, güler yüzlü, şakacı bir çocuktu. Fakat hastalık onu çok değiştirmişti. Doktor amca gelip gittikçe çocuğun eski haline döneceğini söylüyordu. Ama dediği gibi olmadı. Kırmızı benekler kayboldüktan sonra bile Altan yine sapsarı ve keyifsizdi. Gıdıklansa bile gülmüyordu.

Doktor amca bir gün Altan'ın annesiyle görüşerek çocuğu hiç değilse bir ay kadar bir köye dinlenmeye göndermelerini söyledi.

«Temiz hava, bol, taze yiyecekler, sakin bir ortamda dinlenme, Altan'ı ilâçlardan çok daha çabuk eski haline kavuşturacak» dedi doktor amca. «Sonra benim yakındaki köylerden birinde bir dostumun çiftliği var. Eğer kabul ediyorsanız hemen kendisine yazayım. Oğlunuza çok iyi bakılacağına güvenebilirsiniz.»

Birkaç gün sonra anne baba Altan'ı Hasan dayının çiftliğine götürüp bıraktılar.

İlk günlerde köydeki her şey çocuğa acayip geliyordu. Gördüğü her şeyde herkeste bir kusur buluyordu. Örneğin Hasan dayıyla hanımını fasulye sırığına benzetiyordu. Hayvanlara bayıldığı halde köydekilere bir türlü ısınamamıştı. İneklerin sesi canavar düdüğü gibi geliyordu. Hele horozların gecenin köründe avaz avaz ötmeleri pek sinirine dokunuyordu.

Altan'ın çiftlikte tek ho-

şuna giden şey sabah kahvaltısında bol bol taze süt ve tereyağı bulabilmesiydi.

Bir sabah kahvaltıda Hasan dayı çocuğa dert yandı. Son zamanlarda, adamcağız üzüntüden doğru dürgün uyku uyuyamıyordu.

«Ya oğlum» diye içini çekti Hasan dayı. «İlkbaharda bir tarla mısır ektim çoğa kalmadı kargalar altını üstüne getirdi. Bu yıl ağaçlar iyi meyva verdi. Neyleyim ki, ben bir tane bile göremiyeceğim. Olıncaya kadar kuşlar silip süpürecek. Koca bir yıl kuşları doyurmak için uğraşıp didinmek!... Emeklere yazık doğrusu. İçim içimi yiyor. Rahatım, huzurum kalmadı.»

Çocuk kuşları, kargaları korkutup kaçırmak için korkuluk yapmasını söyleyince adam,

«Sorma evlât, sorma» dedi. «Bizim kargalar pek yüzsüz şeyler. Mısırları gagalamaktan, eşelemekten yorulunca korkulukların üstünde dinleniyorlar. Sonra meyva ağaçlarına kırmızı parçalar bağlarsam kuşların kaçacağını söylediler. Kırmızı parça bağlı ağaçlar kuşların tüneği oldu. Ne yapacağımı şaşırdım kaldım.»

«Ben onları kaçıracak bir çare bulurum.»

Hasan dayı çocuğun sözlerine inanmamıştı elbette.

«Ya!» dedi «Peki nasıl?»

Altan düşünceli düşünceli,

«Henüz kesin bir plânım yok» dedi. «Ama ne yapıp yapıp sizi bu sıkıntıdan kurtaracağım.»

Hasan dayı gevrek bir kahkaha attı.

«Evlât, yoksa tarlanın ortasında korkuluk gibi durup kargaları kovalamayı mı düşünüyorsun?» dedi «Kışşşt, kışşt diye bağırırsan kanatlı kara canavarlar ağaçlara da yaklaşamazlar ama insan gücü de yetmez buna.»

Çocuğun gözleri parladı.

«Tamam» dedi «buldum galiba. Bu civarda plâk dolduran bir yer var mı?»

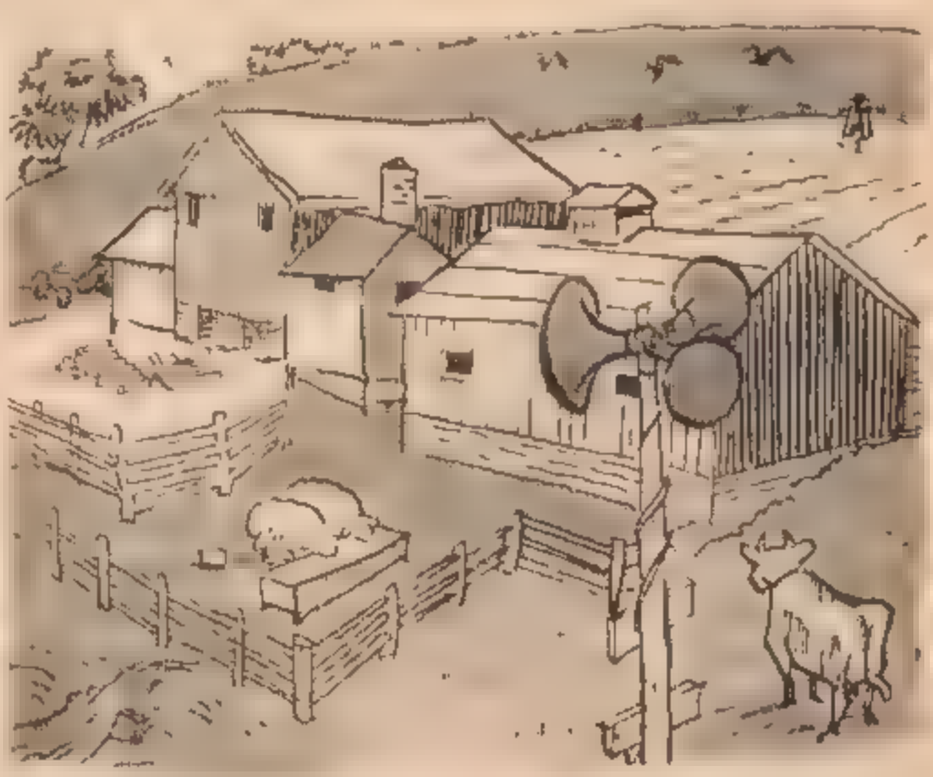

Hasan dayı şöyle bir düşündükten sonra, «Bir zamanlar şehirde öyle bir yer görmüştüm. Yakında gübre almaya gideceğim. Çok istiyorsan seni de götürürüm.»

Altan hemen o gün dedesine bir mektup yazıp bir pikap veya gramofon göndermesini rica etti.

Birkaç gün sonra şehre indiler. Altan, Hasan dayıya işlerin düzeleceğini söyleyip duruyordu, ama çiftçi çocuğun sözlerine kulak asmıyordu.

Altan'ın plânı serçeleri, kargaları ve bütün ekin hırsızlarını korkutup kaçıracak birkaç plâk doldurmak, sonra şehirden bir elektrikçi bulup çiftliğe bir hoparlör kurdutmak ve belirli zaman aralıklarıyla bu plâkları pikapta çalmaktı. Plâkları doldururken Altan eskisinden de daha neşeliydi. Tam bir saat bağırdı, çağırdı, tepindi.

Eve döndüklerinde gramofonun da geldiğini gördü. Hoparlör de takılınca her şey tamamlandı.

Altan o gece gözünü hiç kırpmadı. Sabahı iple çekiyordu. Ortalık aydınlanınca hemen gramofonun başına geçti. Çok geçmeden ortalık çocuğun avaz avaz bağırmalarıyla çınlamaya başladı. Çıkıp çiftliği dolaştılar ne

(Devamı sayfa 48 de)

Radar Reklâm 1 - 1

HEDİYELİ ABONE KAMPANYAMIZ !...

Doğan Kardeş Dergisine «3» yeni abone bulan kardeşlere bir «Doğan Kardeş kitabı» hediye ediyoruz. Kim bu hediyeli abone kampanyasına katılmak isterse, bize bulduğu «3» yeni abone kardeşin ayrı ayrı

— Adını, soyadını, ev adresini,

— Yıllık abone bedeli olan 10 liranın 3 abonenin tutarı 30 liayı banka veya posta havalesiyle P.K. 1145 İstanbul adresine gönderdiğini ve kendi adını, soyadını, adresini

açıkça P.K. 217 Beyoğlu - İstanbul adresine bildirmelidir.

Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubeleri abone kabul eder. Yapı ve Kredi Bankasının şubesi olmayan yerlerde abone bedeli posta havalesiyle gönderilir. Siz de Doğan Kardeş'in hediyelik abone seferberliğine katılınız. Teşekkürler...

OKULA GELİŞ

Çantamı kaptığım gibi, nefes nefese otobüse yetiştim. Kapıdan içeri girdim. Hemen kulaklarıma arkadaşlarımın sesleri geldi. Biri diğeriyle kavga ediyor, biri çantasını fırlatıyor, biri bağırıyordu. Yerime yerleşinceye kadar akla karayı seçtim.

Bazı sabahlar olur ki, derslerimi otobüste hazırlarım. İşte o zaman da bir dersi çalışacaktım. Fakat İstanbulun güzelim yerlerinden geçerken ders okumak... İşte bu olmıyacak bir şeydir. Hemen, kitabı tekrar çantama koyup, pencereden bakmaya başladım.

Şehir ağır uykusundan henüz yeni uyanmıştı. Hafif, bir yağmur yağıyordu. İstanbulun o iç açıcı, serin yağmuru... Bu yağmuru pek severim. Yüzüme çarptığını hissedince kendimi bambaşka bulurum. Yollarda yürüyen insanları seyre koyuldum. Çantanın ağırlığına dayanamayıp çarpık yürüyen bir mektep çocuğu. İşine geç kalmaktan korkan bir genç. Kara düşüncelere dalmış bir ihtiyar. Bütün bu insanların kendi başlarına bir âlemi vardır. Yaşadıkları dünya, onlara, belki pespembe belki de kapkara görünmektedir. İnsanların iç âlemini okumak ne mümkün.

Bu hayaller içinde kendimi Taksim'de buldum. Daldığım hülyalardan uyanmıştım. İşte Atatürk âbidesi, İstiklâl savaşında cesaretle savaşan Türk kadınları Ata'nın etrafında toplanmışlar. Geride Taksim parkı... Tabiatla başbaşa kalmak istediğim zaman başvurduğum yer. Bu parkı taşından, ağacına severim. İşte yavaş adımlarla parka giren iki genç. Günün yorucu işine dalmadan evvel biraz tabiatı teneffüs etmek istiyorlar.

Beyoğlu, Şişhane ve nice, nice yerler. İşte Unkapanı köprüsü. Bu köprüden geçerken insan balıkçı hayatının sertliğini, acısını daha iyi anlar. Kısmetlerini bazan hırçın, bazan sakin suların kucağında arayan bu adamlar sabahın erken saatlerinde ailelerini, belki aç kalan çocuklarını bırakıp Haliç'in bulanık sularına ağlarını atarlar. Ne kadar balık tutsalar, kendilerini o kadar mes'ut o kadar bahtiyar hissedecekler. Ötede düdüğünü çalan bir vapur. Kendisini göremediğim, fakat sesini duyduğum bir simitçi çocuğu «Taze simit, gevrek simit» diye bağırmakta. «Fener - Balat» sesleri arasında Unkapanı'ndan geçer ve mektebimize geliriz. İşte her sabah böyle hâdiseler birbirini takip etmekte ve başkalarına yer yer vermektedirler. Her gün sevdiğim okuluma varmak için aynı yollardan geçer ve buna benzer hâdiseler görürüm.

Anastas BANDİS

Bu Ayın Kitapları

BİNBİR GECE MASALLARI

Çeviren : Halit Fahri OZANSOY

Fiyatı : 10 lira

İşte Doğu Edebiyatının en güzel asal örneği «Binbir Gece Masalları» nın meraklı hikâyesi :

Doğu ülkelerinden birinin padişahı bir gün karısına kızar ve boynunu vurdurur Üstelik çok zalım bir de karara varır : Her gün bir başka kızla evlenecek, ertesi sabah da ilk karısı gibi boynunu vurduracak. İşte bu suretle beldenin başkentinde hemen hemen başı kesilmemiş tek kibar ve asil aile kızı kalmaz.

Bu hükümdarın vezirinin de iki güzel kızı vardır. Özellikle büyük kızı Şehrazat çok duygulu ve zekidir Evlenme çağına gelince bir gün babasına kendisini padişaha vermesini söyler Babası ilkin buna razı olmaz fakat kızının ayak diremesi sonunda kabul etmek zorunda kalır. Bunun üzerine kız babasına «Ya ben de öleceğim veya sağ kalan bütün kızların hayatını kurtaracağım» der

Şehrazat evlendiği gece son derece meraklı bir masala başlar Fakat bu masal, binbir gece geçtiği halde bir türlü bitmek bilmez. Padişah da en sonunda böyle bir masal zevkinden yoksun kalmamak için bu zeki ve bilgili kızın hayatını bağışlar

İşte bu kitapta bütün bir beldenin kızlarını ölümden kurtaran birbirinden güzel masalların toplamını bulacaksınız.

DUYGULU DOSTLAR

Fıyatı : 10 Lira

Sevimli ve sâf hayvanlar çocukların en sevgili dostlardırlar. Gözümüzü açtığımız yeryüzünde bizi canlı ve renkli yaşayışları, zengin türleri ile saran bu kocaman hayvanlar dünyası, hepimiz için bitmez tükenmez bir merak konusudur.

İşte «Duygulu Dostlar» adını taşıyan bu kitapta bu merakınız büyük ölçüde giderilmiş ve dünyanıza yeni bir pencere açılmış olacaktır.

WILHELM TELL

Yazan : Mario Giussani

Fıyatı : 10 Lira

İşte özgürlük savaşını destanlaştıran bir kitap : Wilhelm Tell. Bu eserde bugünkü İsviçre'yi meydana getiren kantonlar halkının, memleketlerini işgal eden düşmanlarla nasıl savaştıklarının, özgürlükleri uğrunda nelere katlandıklarının meraklı ve heyecanlı hikâyesini bulacaksınız.

HAYVAN HİKÂYELERİ

Fıyatı : 10 Lira

Bu kitapta hayvanların birbirleriyle olan garip ve esrarlı ilişkilerini, insanlar karşısındaki davranışlarını canlandıran hikâyeler bulacaksınız. Tanınmış yazarların eserlerinden seçilerek dilimize çevrilen bu hikâyeleri okuduktan sonra hayvan dostlarınızı daha yakından, daha değişik yönlerden tanımak fırsatını bulacaksınız

BUFALO BİL

Yazan : Mario Giussan

Fıyatı : 10 Lira

1860 yılında köleliğin kaldırılması hakkındaki kanun imzalanır imzalanmaz Amerika'da Kuzeylilerle Güneyliler arasında uzun ve korkunç savaşlar başladı. Esere adını veren Bufalo Bil bu iç savaşta Kuzeyliler adına çarpışmış bir kahramandır

İşte bu kitapta dâvası uğrunda her tehlikeye göğüs geren 20 yaşlarındaki bu gencin inanılmaz ve unutulmaz serüvenlerini heyecanla okuyacaksınız

SİNCAPLI KIZ

Yazan : Christian Pineau

Fıyatı : 4 Lira

Birbirinden güzel ve meraklı hikâyelerin toplandığı bu kitap sizi yepyeni dünyalara götürecek ve ibret dolu olaylarla karşılaştıracaktır. En güzel resimlerle bezenmiş bu kitap, kitaplığınızın en değerli eserleri arasında yer alacaktır.

DEDE KORKUT MASALLARI

Yazan : Eflâtun Cem Güney

Fıyatı : 10 Lira

Dede Korkut Masalları, Türk halk hikâyelerinin en eski ve en güzel örnekleridir. Masalcı Babamız Eflâtun Cem Güney bu en güzel örnekleri yeniden kaleme aldı, üstelik bunlara tadına doyulmaz bir de masal tadı katarak...

TABİAT - ANA ANLATIYOR

Yazan : Karl Ewald

Fıyatı : 10 Lira

Tabiat olaylarını herkesin anlıyabileceği biçimde ve roman havası içinde veren faydalı ve aynı zamanda eğlendirici bir kitap. Başlıca dünya dillerine çevrilmiş olan bu eser, kitaplığınızın en gözde kitaplarından biri olacaktır.

GÖKTEN ÜÇ ELMA DÜŞTÜ

Yazan : Eflâtun Cem Güney

Fıyatı : 10 Lira

Tadına doyulamıyacak kadar güzel masalları bir araya getiren tatil aylarında size en iyi arkadaş olacak bir kitap...

En temiz, en tatlı bir dil, en başarılı bir anlatımla örülmüş bu eser tekrar tekrar okuyacağınız, elinizden bırakmıyacağınız bir kitabınız olacaktır.

DÜNYANIN DÖRT BUCAĞINDAN DOSTLAR

Yazan : Felix Salten

Fıyatı : 10 Lira

Bu kitapta dünyanın dört bucağından bir hayvanat bahçesine toplanmış hayvanların zengin iç dünyalarını, tabiat ve aile sevgilerini, özgürlük isteklerini, sevinçlerini, üzüntülerini merakla izliyeceksiniz.

SESİN RESMİ

Derleyen:

S. Türkis

NOYAN

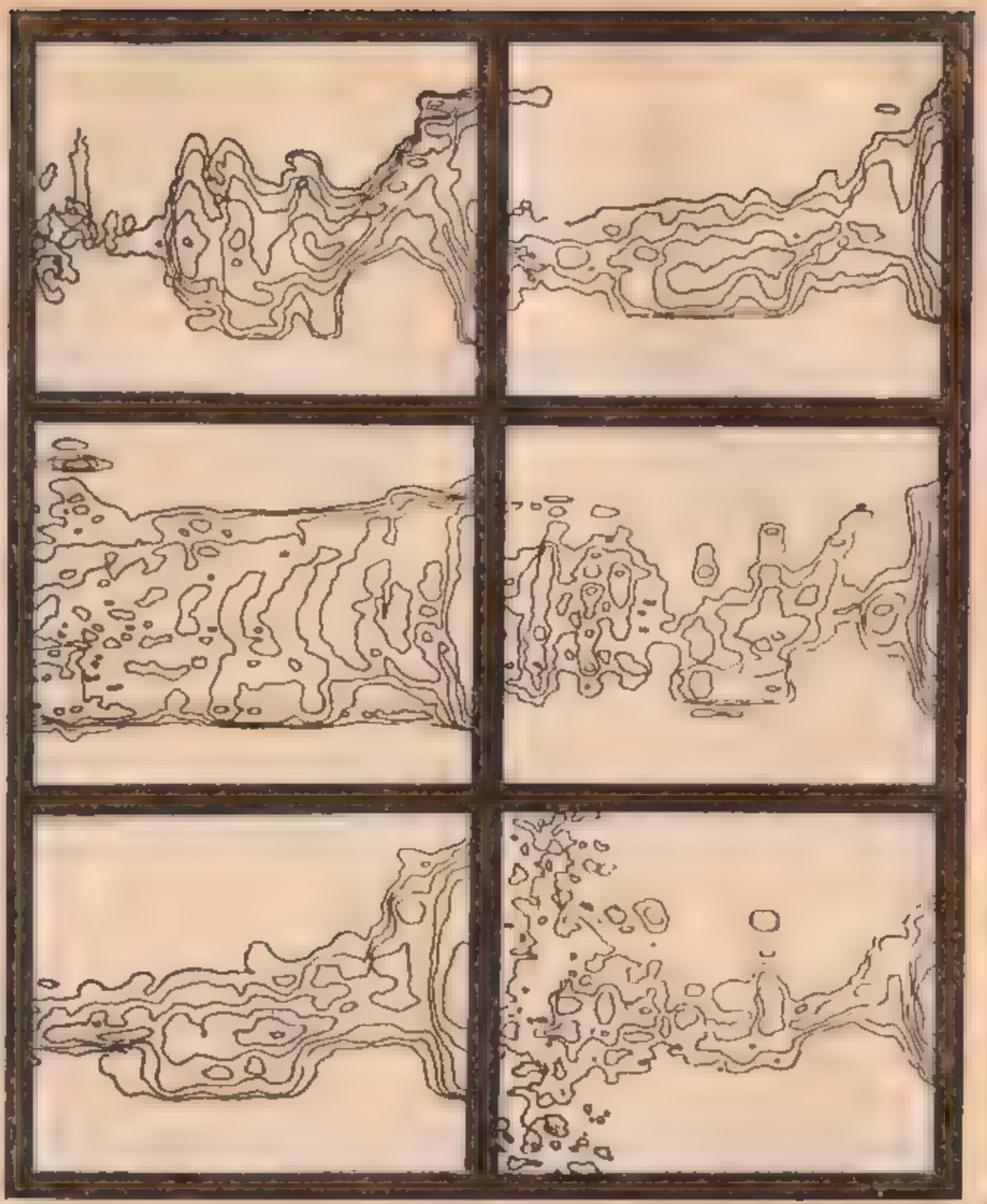

Bu yazının başlığını okuduğunuz zaman, her halde hepiniz diyeceksiniz ki: Hiç sesin resmi olur mu? Ses kulakla duyulan bir şeydir, resim ise gözle görülür! Fakat belki de aranızdan bazılarınız birden plâkları hâtırlıyacak ve: plâkların üzerindeki ince çizgiler sesin resmi olsa gerek, diyecek. Evet çocuklar, böyle düşünen arkadaşlarınız gerçekten meselenin çözümüne biraz yaklaşmış oluyorlar. Okulda hepiniz her halde öğrenmişsinizdir: ses bir titreşimden ibarettir. Ciğerlerimizden gelen hava gırtlağımızda bulunan ses kirişlerini titreştirir, bu titreşim ağız boşluğundaki havaya, oradan da dışarıya yayılır ve karşımızda bulunan insanın kulağına ulaşarak kulak zarını da aynı şekilde titreştirir ve öylece duyulur. Tıpkı bir keman telini parmağımızla çektiğimiz zaman titreşmesi ve ses vermesi gibi. Keman telinin çıkardığı ses nasıl o telin inceliğine veya kalınlığına, uzunluğuna veya kısalığına bağlı ise insanların çıkardıkları sesler de ses kirişlerinin yapısına bağlıdır. Bundan başka sesin üzerinde ağız boşluğunun, gırtlağın, burun içi boşluğunun yapısının da büyük etkisi vardır. Öyle ki bir insan bile bile sesini değiştirmek is-

tese ve görünüşte bunu başarsa bile, sesinde değiştiremediği bazı özellikler kalır. İşte bu özellikler de sesin resminde kendini belli eder. Sesin özel âletlerle plâklara veya bandlara kaydedildiğini ve gene özel bir tertıbatla dinletildiğini biliyorsunuz. Fakat bu kayıtları gözle seçebilmek ve ayırdetmek mümkün değildir. Bunun için sesin resmini çizmeye yarıyan çok duyarlı başka bir alet yapılmıştır. Bu aletin mikrofonu içine bazı sözler söylendiği zaman ses titreşimleri bir çeşit kalemi harekete getirir ve bu kalem üzeri kâğıt kaplı döner bir silindir üzerine ses titreşimlerini bütün özellikleriyle çizer. Bu resim her insanda değişik olur. Tıpkı parmak izlerinde olduğu gibi. Parmak izlerinin bir suçlunun bulunmasında ve yakalanmasında ne kadar önemli bir rol oynadıklarını biliyorsunuz. Ses izlerinin de aynı şekilde faydalı olacağına şüphe yoktur. Bu konu üzerindeki çalışmalar henüz pek

yeni olmakla beraber, ses uzmanları milyonlarca ses resmi içinden aynı kimseye ait olan ses izlerini ayırdetmeyi başarmaktadırlar. Tabiî ki bu tarz araştırmalar için hep aynı kelimenin resmi üzerinde çalışılmaktadır Yani çeşitli kimselere belli bir kelime söyletilip bu kelimenin izleri birbiriyle karşılaştırılmaktadır. Bir insanın sesi seneler boyunca da özelliklerini kaybetmemekte, yaşın ilerlemesi, dişlerin dökülmesi ses resminin üzerinde esaslı değişiklikler yapmamaktadır Fakat bu konu üzerindeki incelemeler henüz pek yeni olduğu için kesin sonuçlara ulaşılmamıştır. Fakat bundan böyle birçok ülkelerde suçlu ve sanıkların parmak izlerinden başka ses izlerinin de alınacağı muhakkaktır.

PARKER

SUPER Quink

Her nevi kalem için en iyi mürekkep

Yazarken, dolma kaleminizi temizler.

BÜYÜK SINAV

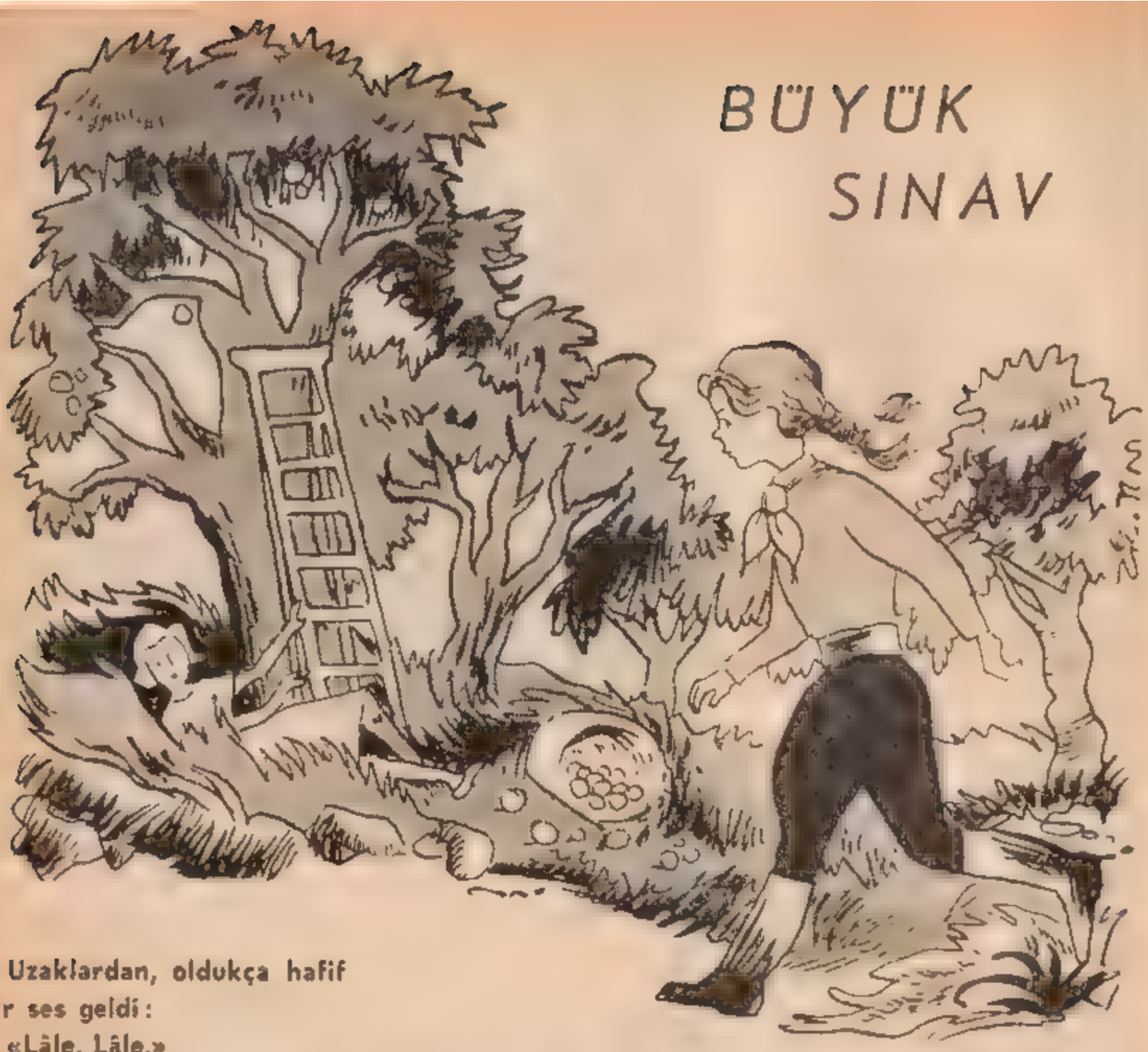

Uzaklardan, oldukça hafif bir ses geldi:

«Lâle, Lâle.»

Saman yığının tepesinde oturan kız doğruldu ve etrafı dinledi. Bir şey duyamayınca tekrar koşum eşyası modelleriyle dolu dergiyi karıştırmaya başladı.

Kendi kendine:

«Ah babam fikrini değiştirse! Daha özengi kullanamıyacağımı söyleyip duruyor. Ne olur izin verse de ben de gerçek bir binici olsam,» diye söylendi.

Hayallere dalıp gitmişti. Ayaklarını parlak özengilere koymuş, atının üstüne kurulmuş onu alabildiğine koşturuyordu.

Birden zayıf, çaresizlik içinde kıvranan bir sesle kendine geldi.

«Lâle!»

Hemen saman yığınından aşağı atladı. Samanlıktan geçip bahçeye çıktı. Ortalıkta kimseyi göremeyince:

«Anne sen misin? Neredesin?» diye seslendi.

«Arka bahçedeyim. Çabuk gel» dedi annesi.

Rüzgâr gibi bahçeye seğirtti. İlk gözüne çarpan şey elma ağaçlarından birine dayanmış merdivendi. Sonra ağacın altındaki gür otlar arasında bir kıpırdanma farketti. Hemen o tarafa yöneldi. İyice yaklaşınca olduğu yerde donakaldı. Annesi ağacın dibinde boylu boyunca yatıyordu:

«Ne oldu, neyin var?» diye kekeledi kız.

Anne inlitiyi andıran bir sesle:

«Elma topluyordum. Birden dengemi kaybettim, aşağı düştüm. Kalkamıyorum. Biraz yardım et de içeri girip yatayım,» dedi ve gözlerini yumdu.

«Sakın kıpırdama anneciğim» dedi Lâle. «Korkma, şimdi geleceğim.»

Babası evde yoktu. Çiftliğin öbür ucundaki tel çitleri onarıyordu. Kız bir ara, minik atına binip ona haber götürmeyi düşündü. Sonra ilkin doktora telefon etmenin daha uygun olacağına karar vererek, karakola koştu. Çünkü kasabada yalnız orada telefon vardı. Doktor hemen geleceğini söyledi ve kıza annesini yerinden kıpırdatmamasını, üstünü iyice örtmesini tembihledi.

Lâle tekrar eve seğirtti, bir battaniye kapıp bahçeye koştu. Koyunların bekçisi Karabaş da heyecanlı heyecanlı hoplıyarak peşinden gidiyordu.

«Nasılsın, anneciğim, iyi misin?» dedi kız. Anne yalnız başını salladı.

«Doktoru çağırdım. Birazdan gelir. Ben gidip babama haber verinceye kadar Karabaş seni beklesin.» Konuşurken bir yandan da annesini güzelce örttü. Sonra köpeğe dönüp:

«Sen kal, Karabaş» dedi.

Rüzgâr gibi ahıra koştu. Kapıyı hızla ardına dayayınca, minik beyaz atı hayretle başını kaldırdı. Atı saman yığınına kadar yürütüp yığının tepesine çıktı ve oradan hayvanın sırtına atladı.

Çabuk gitsin diye durmadan ata bir şeyler söylüyordu:

«Haydi Pamuk, göreyim seni. Daha hızlı, daha hızlı. Kaybedilecek vaktimiz yok.» Hayvan tırıs gidiyordu ama kız o hızla geç kalacaklarını anlamıştı. Annesine derhal yardıma koşmaları gerekiyordu.

«Üzengilerim olsaydı» diye kendi kendine söylendi. «Kuş gibi gidiverirdim.»

Ayaklarını hafifçe hayvanın karnına bastırdı. At biraz daha hızlandı. Irmağın kenarına vardıkları zaman kızın aklına bir şey geldi. Hayvanı bir söğüt ağacının yanında durdurdu ve uzanıp bir dal kırdı. Yeni kamçısını havada salladıktan sonra hayvanın sırtına değdirdi.

Pamuk dort nala gitmeye başlamıştı ama çok geçmeden gene yavaşladı. Bunun üstüne kız tekrar kamçıladı. Böylece yarı yolu buldular. Bir ara kız atın sırtından kaydığını farketti. Hemen yelesine tutunarak kendini yukarı çekti. Lâle tekrar atın sırtına yerleşince kamçısını düşürdüğünü anladı. Ne yapacağını düşünürken biraz ilerdeki kamyonetin yanında babasını gördü.

«Gözünü seveyim Pamuk, biraz daha dayan» diye hayvana tatlı diller dokmeye başladı. Ama Pamuk aksine yavaşladıkça yavaşlıyordu. Lâle de hayvanı ayaklariyle hızlandırmaktan, durmadan konuşmaktan iyice yorulmuştu.

Nihayet atını durdurup yere atladı ve babasına koştu:

«Baba, baba, annem ağaçtan düştü. Çabuk yardıma koş» diyebildi. Nefessiz kalmıştı.

Baba Lâle'nin koluna girip kamyonete götürdü.

«Pamuğu burada bırakmak zorundayız» dedi baba.

«Dinlenince o kendisi eve gelir.»

Eve giderlerken Lâle kazayı babasına anlattı.

«Karabaş'ı annemin başında bırakıp sana koştum» deyince baba:

«Aferin yavrum» dedi. «Ben de hemen doktoru çağırırım.»

«Önce ona haber verdim» dedi kız.

Baba kızının omuzuna vurarak:

«Çok, çok iyi yapmışsın» dedi. «Aferin sana, benim akıllı yavrum.»

Lâle Pamuğu hızlandırmak için neler yaptığını anlatırken baba da kamyoneti son süratle çiftliğe götürüyordu.

Bahçeye vardıklarında Karabaş havlamaya başladı. Hemen anneye koştular.

«Neyin var?» dedi baba. «Bir tarafın ağrıyor mu?»

«Başım, başım» diye inledi anne.

«Kıpırdanma, konuşup yorulma» dedi baba. «Şimdi doktor gelir.»

Kız, «Bak, bak, bir motosiklet geliyor, doktor amca olacak» deyip bahçe kapısına doğru koştu.

Doktor hastayı muayene ettikten sonra babaya:

«İlkin içeri götürüp yatıralım» dedi.

Bu sırada arka taraftan bir kişneme duyuldu. Demek Pamuk da evine gelmişti. Doktorla babası anneyi taşırlarken, Lâle de atiyle uğraşıyordu.

Ahırın kapısını açıp hayvanı içeri aldı. Yularını çıkarırken bir yandan da onunla konuşuyordu.

«Teşekkürler, emektar dostum. Bugün canını dişine taktın doğrusu.»

Hayvanın boynundaki yem torbasını ağzına kadar arpa doldurdu. At koşumları, üzengi, mahmuz vs. modelleriyle dolu dergi saman yığının üstünde duruyordu. Onu görünce kendi kendine:

«Mahmuz ne kadar da gerekli bir şeymiş» diye söylendi. «Bugün bunu çok iyi anladım.»

Pamuk yemini bitirinceye kadar samanların üstünde oturdu. Yem torbasını duvara astıktan sonra eve koştu. Kapıda babasiyle doktora rastladı.

«İnsanın evde yetişkin, aklı başında bir kızı olması gerçekten çok iyi bir şey, doğrusu» dedi doktor.

«Haklısın, doktor» dedi baba. «Lâle artık büyüdüğünü bugün ispatladı.»

Övüldüğünü duyunca kıpkırmızı kesilmişti.

«Ben, ben» diye kekeledi. «Bir şey yapmadım ki, yalnız anneme yardım etmek istedim.»

Doktor telâşlanmamalarını, annenin yarasının pek ağır olmadığını yalnız iki hafta yerinden kalkmamasının gerektiğini söyledi.

Doktor gittikten sonra Lâle babasına:

«Bugün öğleden sonra ben evde kalıp anneme bakayım» dedi.

Baba:

«Senin böyle diyeceğini biliyordum» dedi «Gerçekten bulunmaz bir evlâtsın. Annen ayağa kalkınca sana lâyık, kuş gibi uçan bir

(Devamı Sh. 48 de)

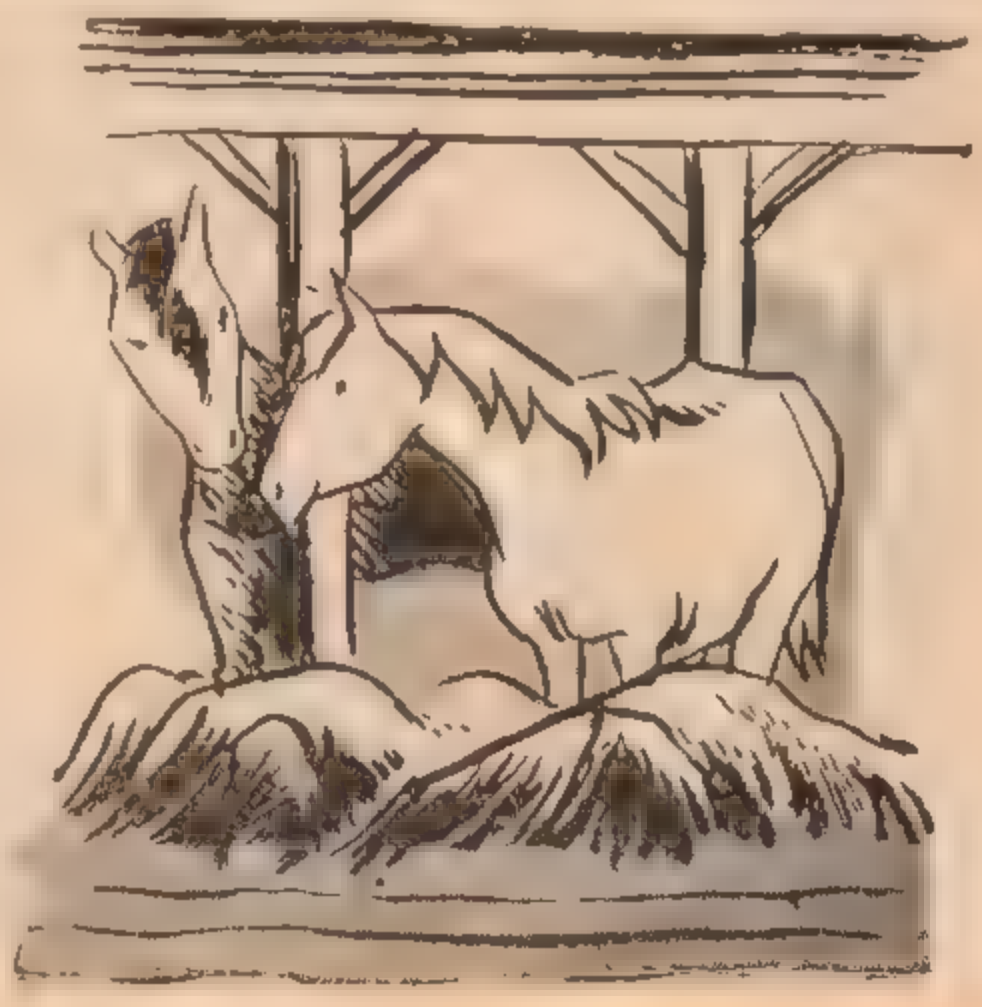

KARTALLARIN KURTARDIĞI AVCI

KÜÇÜKLÜĞÜMDE büyükbabam bir hikâye anlatmıştı. Öyle hoşuma gitmişti ki, bu hikâyeyi uzun zaman âdêta kendi başımdan geçmiş gibi yaşadım. Hâlâ da unutamadım. Çok çekici, heyecanlı bir hikâye olduğu bir gerçek, ama beni ona öylesine bağlıyan, üzerimde silinmez izler bırakmasına sebep, yaşanmış bir hikâye olması olsa gerek. Üstelik hikâyenin kahramanını büyük babam yakından tanırmış.

Büyükbabamın gençliğinin geçtiği o köyde, erkeklerin çoğu avcıymış. Yalnız bir kimsenin gerçekten avcı sayılabilmesi için köyün geleneklerine uygun bir takım nitelikleri bulunması gerekirmiş. İlkin son derece gözü pek ve akıllı olması, sonra çeşitli hayvanların ayırıcı özelliklerini iyice bilmesi şartmış.

Büyükbabamın tanıdığı bu avcı çok akıllıymış, hem de hayvanları çok iyi tanırmış. Örneğin onun için yerdeki izlere bakıp hayvanı yakalamak işten bile değilmiş. Ayrıca, öyle keskin gözlüymüş ki, hiç kimsenin göremediği izleri meydana çıkarmakta ustaymış.

Yağmurların silip süpürdüğü yamaçlarda, kayalar, çalılıklar arasındaki ayak izleri bile gözünden kaçmazmış. Bunlara bakıp hayvanın yürüdüğünü, koştuğunu, zıpladığını, sıçradığını bile söylermiş. Kaçan hayvanı nasıl bir düşmanın kovaladığını da gene ayak izlerinden anlarmış. Avcı uzun bir süre tabiatla baş başa yaşadığı için yakınındaki hayvanları kokularından da tanırmış.

Bu yaman avcı, bir geyik izine raslayınca, hayvanın oradan ne kadar önce geçtiğini bile kestirebilirmiş. Ama bu sonuçlara sihirbazlar gibi insanüstü kuvvetlere dayanarak değil de aklını, gözlemlerden elde ettiği bilgiyi kullanarak varırmış. Örneğin, eğer izler birbirinden uzaksa, hayvan hızlı gitmektedir ve kendisinden oldukça uzaktadır. Birbirine yakın ayak izleri geyiğin yavaş yavaş gittiğini ve hayvanın pek uzakta olmadığını gösterir.

Bir gün avcı, rasladığı bir geyiğin peşine düşerek köyünden hayli uzaklaşmış. Epeyce uğraştıktan sonra hayvanı vurup derisini yüzmüş ve katırının sırtına vurup evinin yolunu tutmuş.

Giderken bir kayanın üzerinde daireler çizen iki kartal dikkatini çekmiş. Acelesi olmadığı için durup onları seyretmeye başlamış.

Bir ara, nasıl uçtuklarını daha yakından görebilmek için katırını bir ağaca bağlayıp kayanın tepesine çıkmış O zaman daha önceden gördüğü o iki kartalın kayadan epeyce aşağıda, bir düzlükteki yuvanın üstünde nöbet tuttuklarını anlamış. Katırını bir ağaca bağlayıp yere uzanmış ve uçurumun kenarından aşağıdaki yuvayı seyretmeye koyulmuş. Artık iyice tüylenmiş olan minik kartallar çok ilgisini çekmiş, içinden gelen sese uyarak, hemen katırının yanına koşmuş. Avladığı eti sardığı geyik derisini çıkarıp bunu uzun bir şerit halinde kesmeye başlamış. Yaş derinin ip sağlamlığında olması için de kalın kalın kesmiş. Sonra bir ucunu uçurumun hemen kenarındaki bir çam ağacına, ötekini de beline bağlamış. Aradaki kalan kısmı koluna kangal şeklinde dolayıp uçurumun kenarından aşağıdaki düzlüğe doğru inmeye başlamış.

Bulduğu eğlence avcının pek hoşuna gitmiş. Uçan kartallara dikkat etmekle çok isabetli bir iş yaptığını düşünüyormuş. Fakat birden tatlı düşünceleri yarıda kalıvermiş. Deri yaş olduğu için adamın ağırlığiyle incele incele bir noktadan kopmuş, avcı da yuvanın bulunduğu düzlüğe düşmüş. Deriden yaptığı ip ulaşamıyacağı kadar yukarlarda sallanıyormuş, aşağıda da sivri kayalı bir uçurum. Bir süre kartalların üstüne atılmalarını beklemiş.

Yavru kartallar ondan korkup kaçmaya kalkışmışlar, bu da ana baba kartalların saldırmasını önlemiş.

Düştüğü yerde kıpırdamadan dururken durumunu gözlerinin önüne getirmiş. Yukarda sabırla kendisini bekliyen taze av eti yüklü katırı dururken kendisi orada açlıktan susuzluktan kıvrana kıvrana ölüp gidecek

Kurtulma yollarını araştırmış: araştırmış ama hiçbir çare bulamamış, gerçekte imkânsız bir şeymiş bu zaten.

Bir ara, hiçbir işe yaramıyacağını bile bile bütün gücünü toplayıp bağırmış, bağırmış. Sesini etrafın ıssızlığı yutuveriyormuş. Kartalların yükseklerde daireler çizmeye devam edişlerine bakıp etraflarda hiç kimsenin bulunmadığını da iyice anlamış. İkide bir aklına, yukarda, kayanın tepesinde kendisini bekliyen katırı geliyormuş.

Hiçbir şey yapmadan eli kolu bağlı durmanın ölümü beklemekten başka bir şey olmadığını düşünerek oldukça tehlikeli bir plân kurmuş ve onu uygulamaya karar vermiş. Yavaş yavaş, sürüne sürüne yuvadaki yavru kartallara yaklaşma-

ya başlamış. Öylesine sessiz hareket ediyormuş ki, yavrular korkup kaçmamışlar. İvice yaklaşınca ikisini de yakalayıp birini sağ, ötekini de sol bileğine bağlamış, sonra da kollarını havaya kaldırmış. Yavru kartallar korkudan serseme dönmüşler bir ara adamın kolları üstünde hiç kıpırdamadan durmuşlar.

Avcı nihayet en tehlikeli ve en son çareye baş vurmuş. Düzlüğün ucuna doğru yürümüş ve gözlerini kapayıp kendini boşluğa bırakmış. Uçuruma doğru hızla düşmeye başlamış. Artık iyice yere yaklaşırken bir sarsıntı olmuş ve havada asılı kaldığını farketmiş. Kartallar kuvvetli kanatlarını çırparak uçmaya başlamışlar ve onu kayanın tepesine bırakmışlar.

Avcı ayaklarını toprağa basar basmaz eğilip yeri öpmüş ve yavru kartalları kollarından çözerek salıvermiş, sonra da sevinçle evinin yolunu tutmuş.

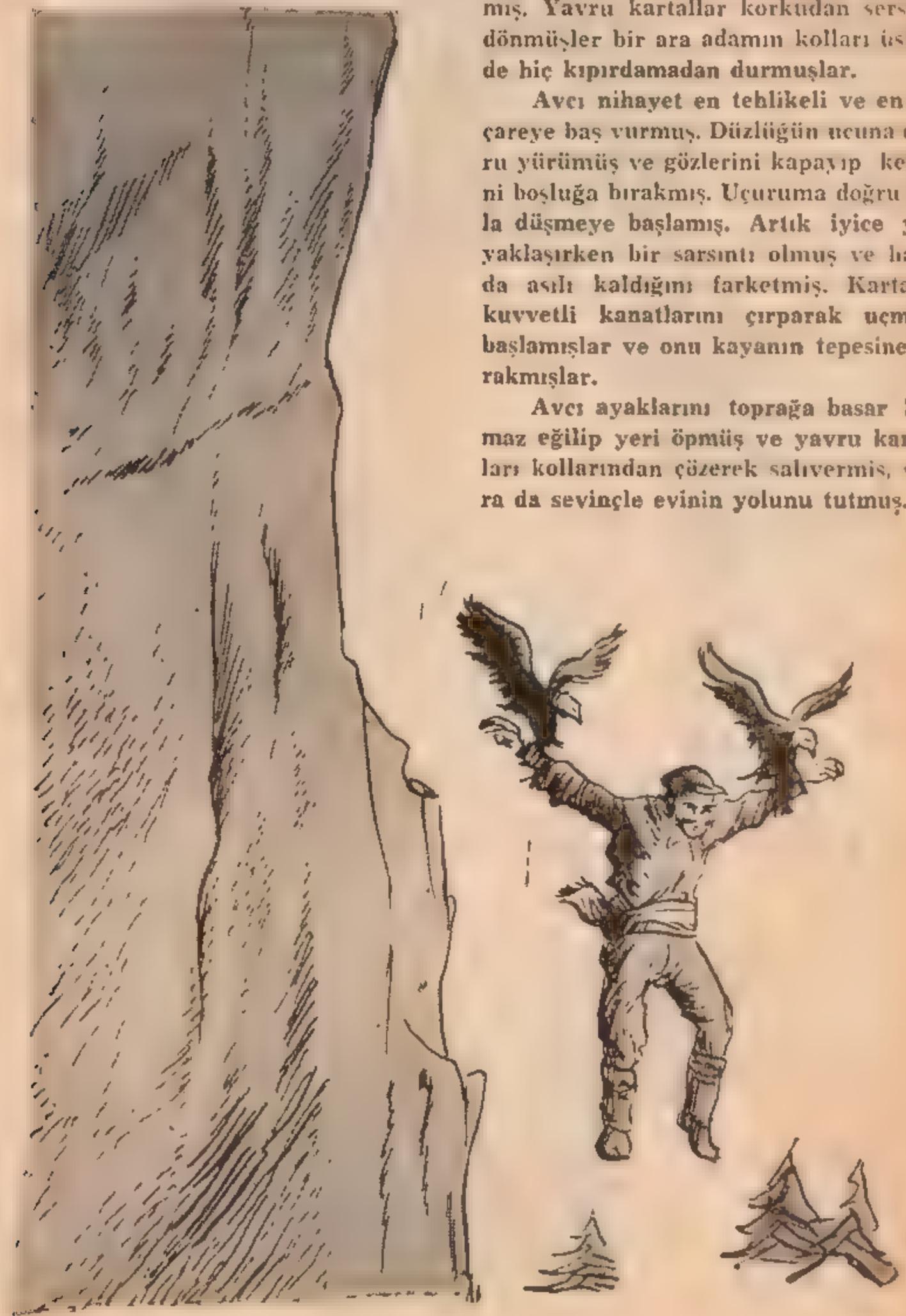

PROFESÖR KIRLANGIÇ BALIĞI

(Baştarafı: Sh. 22 de)

rafına toplanmıştı.

Her biri başka bir şey söylüyordu.

«İnanılacak şey değil doğrusu. Nasıl kurtuldunuz?»

«Siz bir dahisiniz, profesör.»

«Bu hareketinize bir madalya verilmeli... vs. vs.

Profesör hafifçe gülümsedi. Öğrencilerin susması için yüzgeçlerini birbirine vurdu ve gürültü kesilince sakin bir sesle:

«Kayıktan kurtulmam eşi görülmemiş bir olay değil» dedi. «Son sınıfta hepiniz jet tepkisini öğreneceksiniz. O zamana kadar da yapmanız gereken şey çalışmak, durmadan çalışmaktır. Sana gelince Sırım, okula dönünce seni sıkı bir kulak muayenesinden geçireceğim. Eğer sağlamsan, işte o zaman bir güzel dayak var. Profesör eğitimde dayağın yersiz olduğu kanısındaydı. Fakat bu özel bir durumdu.

Sırımın kulakları muayene edildi. Nezle olduğu için iyi duymadığı anlaşıldı. Öğretmen bundan böyle hasta olduğu günler okula gelmemesini söyliyerek onu bağışladı.

O yıl okuldaki bütün balıklar derslerine çok iyi çalıştılar. Profesörün sözünden hiç çıkmadılar. Bu yüzden de bir tanesi bile yakalanmadı.

Kampa gelen çocuklar neden kırlangıç balığı tutamadıklarını bir türlü anlıyamıyorlardı.

«Bu kıyıda kırlangıç balığı tukenmiş» diye kendilerini avutuyorlardı. Zaten hep böyledir. Balıkçılar balıkların da bir parçacık aklı olduğunu hiç hesaba katmazlar.

KORKULUK

(Baştarafı: Sh. 35 te)

kuşlar, çileklere, kirazlara ne de kargalar ekinlere yanaşabiliyorlardı.

Bursa Özel Yeni Ortaokul öğrencilerinin 22. yılsonu münasebetiyle temsil ettikleri «Bir Varmış Bir Yokmuş» isimli manzum çocuk operetı büyük ilgi toplamıştır Yukarda temsilden bir sahneyi görüyorsunuz. Bildiğiniz gibi «Bir Varmış Bir Yokmuş» Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkmış en güzel masal kitaplarından birıdır.

İlk denemeden sonra, plâkları ne vakitler çalacakları da ortaya çıktı. Kanatlı hırsızlar sabah öğle ve ikindide ürkütülünce bir daha, arada da yanaşamıyorlardı.

Böylece Hasan dayı en büyük üzüntüsünden kurtuldu.

Meyvalar toplanınca Hasan dayı gözlerine inanamadı. Ömründe meyvadan o kadar çok para kazanmamıştı.

Bu arada Altan da iyice kendini toparlamıştı. İştahı açılmış, neşesi artmıştı.

Çiftçi de çok heyecanlanmıştı. Gözler yaşlı titrek bir sesle,

«Durun» dedi, «Asıl ben size teşekkür edeyim. Oğlunuzun hakkını nasıl ödiyeceğimi bilemiyorum. Sonra onlara Altan'ın neler yaptığını uzun uzun anlattı.

Bu yolculuktan her iki taraf da memnun kalmıştı. Tekrar görüşmek ümidiyle birbirlerinden ayrıldılar.

BUYÜK SINAV

(Baştarafı: Sh. 42 de)

atın olacak.» Lâle kulaklarına inanamamıştı. Bu sırada baba sözlerine devam ediyordu:

«Artık sana iyi bir at hediye etmenin zamanı. Pamuk pek işe yaramıyor.

Kız sevincinden ne yapacağını bilemiyordu. Bir ara yüzü ciddileşti. Düşünceli düşünceli:

«Peki» dedi «Pamuğu ne yapacağız?» «Ona dokunmıyacağız» dedi baba. «Eski dostun gene evde kalacak. Çiftlikteki ufak tefek işleri görüp gene yem parasını çıkarır.

Lâle bu defa iyice rahatlamıştı. Hafif adımlarla uçarcasına yürüyerek annesinin yanına koştu.

Faal 538 - 5

HAYVAN DOSTLARI

Murat Dağlı

Leylâ Açmazlâle

Füsun Özenbaş

Tuğrul Artunkal

Gül Atasağun

Karen Bochey

Nimet Öder

Fahriye Engür

Alber Rozan

Selim Behar

Hülya Girit

Cem Eskenazi

Nazan Yazgaç

Oya Gürdöl

Ali Kılıç

Ayşe Esen

Gülelim

– ACABA YAZ TATİLİ BOYUNCA SİZİN GEMİDE KAPTAN OLARAK ÇALIŞABİLİR MİYİM ?

– TUHAF ŞEY DOĞRUSU! BU YAŞTA HÂLÂ DAHA ANNEN SANA DENİZCİ ELBİSESİ Mİ GİYDİRİYOR?

– BUNDAN SONRA SADECE KÜÇÜK HAYVANLAR AVLAYALIM !..

« HAYLAZ UÇURTMA »

ALEV'le ATEŞ

ÇİZEN MIS TIK

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.